

TDK
XII.ORSZ.KONFERENCIA
OKTATA'STECHNIKAI
SEKCIÓJA

SZOMBATHELY
1975. április 16.

M á t r a i E d i t
/Szombathely, TKF/

IRÁSVETÍTŐ TRANSPARENTSEK A TENGELES
SZIMMETRIA OKTATÁSÁHOZ.

Témaválasztásomat egyrészt azzal indokolom, hogy a matematikai ismeretek felhasználása a gyakorlati életben egyre nagyobb mértékben válik szükségessé. s az általam feldolgozott anyag más matematikai ismeretek alapjául szolgál. Másrészt szem előtt kell tartanunk azt, hogy a társadalmi követelményeknek megfelelő matematikatanítás a vizuális nevelést is szolgálja, ami a világ materialista szemléletű megismerésének egyik biztosítója. A geometria tanítása a világ téri, formai, szerkezeti viszonyainak megismerését alapozza meg.

A lényeg megláttatását, a megértést és az alkalmazásképes tudásig való eljutást a szemléltetés segíti elő. Nagyon eredményesnek ítélem az írásvetítő ilyen célra való felhasználását. Számos előnye jelen esetben új lehetőséggel bővült: pl. a tengely körüli /térbeli/ forgatás szemléltetésével.

További tervem: a tengelyes szimmetria felhasználásával a síkidomok oktatásához is fóliasort készíteni.

K o v á c s S z a b o l c s

/Eger, TKF/

IRÁSVETÍTŐ A FÖLDRAJZTANÍTÁSBAN

A korszerű oktatás hatékonysága nagymértékben függ az alkalmazott szemléltetési mód a technika korszerűségétől is. Az irásvetítő nagyon sok lehetőséget rejt magában. Nemcsak a tanítási óra egy-egy mozzanatában, hanem az egész órán támaszkodhatunk segítségére. Alkalmazásának módszereit, lehetőségeit már néhány tantárgyra vonatkozóan megpróbálták feltárni, de az általános iskolai földrajz tanításával kapcsolatban egyelőre még keveset hallunk az irásvetítőről.

Dolgozatomban néhány példa bemutatásával szeretném bizonyítani, hogy a földrajz tanítása során az irásvetítő használata különösen előnyös. Bemutatom az eszköz használatának általános lehetőségeit. Áttekintést próbálok adni a transzparenszek készítéséről és a felhasznált anyagokról. Az ismertetett megoldásokkal az általam kiválasztott tanítási egységek feldolgozásánál különösen bizonyító jellegű az irásvetítő alkalmazása. A gyakorlat során bebizonyosodott, hogy statikus képek mellett a pedagógus által is könnyen kivitelezhető lapozó fóliákkal, mozgást bemutató színes modellekkel változatosabbá, élénkebbé tehetjük a földrajzórákat és eredményesebbé földrajztanítást.

C s e h J u d i t

/Szombathely, TFK/

A FÜGGVÉNYEK SORBAFEJTÉSI LÉPÉSEINEK
SZEMLÉLTETÉSE IRÁSVETÍTŐ ALKALMAZÁSÁVAL

A dolgozat bemutatja mind a Taylor, mind pedig a Foeurier sorbafejtéssel a függvények közelítésének lépéseit, csak a sor kezdő két tagjának segítségével.

A részletes feldolgozás tartalmazza lépésenként a közelítés felépítését, beleértve két függvény összegezését is; több lépés figyelembe vétele az ábra zsufoltsága miatt nem látszik tanácsosnak, és a még egymástól független lapozást is lehetetlenné tenné.

Nem foglalkozik a pályázat a sorok kiszámításával, hiszen annak már régóta kiterjedt irodalma van.

Fő célja e munkának, a sorbafejtés, a megközelítés szemléltetése és ennek a mintájára akárhány ilyen ábra sorozat előállításának bemutatása.

Bokodi Ágota - Farkas Margit
Hetyési Edit - Kulik Éva

/Győr, TKI/

AZ IRÁSVETÍTŐ ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGE
ÉS INDOKOLTSÁGA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA AL-
SÓ TAGOZATÁBAN

Eddigi tanulmányaink során megismerkedtünk a modern technikai eszközök használatának előnyeivel, és az oktatástechnika tantárgy keretében megtanultuk alkalmazásukat. Különösen az írásvetítő keltette fel érdeklődésünket ujszerűségével és használatának sokrétűségével. Így jutottunk arra az elhatározásra, hogy megfigyeljük a bemutató tanításokon, társaink óráin, hogy az írásvetítő mennyiben segíti az oktató-nevelő munka eredményesebbé tételét. Saját tanításainkon is felhasználtuk, és tapasztalataink alapján a jövőben is szívesen alkalmazzuk majd.

Dolgozatunkban néhány órarészletet közlünk, amelyekben magunk is meggyőződhattünk az írásvetítő alkalmazásának pedagógiai értékeiről.

Nyelytan-helyesírás óra szinte minden mozzanatában felhasználtuk az írásvetítőt. Nagy segítséget nyújtott az előző órai ismeretek felidézésében, a szabály felismertetésében és megszilárdításában.

Írás órán az ellenőrzés során használtuk fel, de az óra fő feladatának megvalósítását, az írott K betű megtanítását is segítette.

Komplex matematika órán az érdeklődést keltettük fel a fóliára írt tréfas feladat bevetítésével. A gyakorlás során lehetővé tette a differenciált osztálymunkát.

Olvasás órán a fóliára írt támszavak segítették az olvasmány tartalmi és technikai számonkérését, és az új ismeret megszilárdítását.

Perényi János - Tóth Mária
/Pécs, TKF/

AUTÓBUSZ LESZÁLLÁSJELEZŐ

Témánkat a Technika című kísérleti tantárgy 8. osztályos tantervezeti anyagából választottuk. Az anyag különösen alkalmas irásvetítő felhasználására az oktató-nevelő munkában.

Az óratervbe egy multi-média rendszert építettünk be: hangosított dia, irásvetítő, transzparenszek.

Bene Emma - Fekete Györgyi - Mikli Éva

/Pécs, TKF/

AZ AUDÓVIZUÁLIS OKTATÁS - NEVELÉS HELYZETE
DUNÁNTULI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN.

Szerzőegyüttesünk az 1972-i párthatározat irányvonalába tartozó, egyuttal a tanszékhez kapcsolódó témát választotta vizsgálódása tárgyául. A dunántuli megyék levelező hallgatóinak adatszolgáltatására alapozva a témát elég széles spektiumu vizsgálódással törekedett feltárni.

Az adott körülmények között lehetséges kutatási stratégia alkalmazásával, elég jelentős nagyságrendű mintára alapozott elemzésből számos megállapításhoz jutottunk. Kritkánk az audó-vizuális oktatás jelenlegi helyzetének elemzése alapján megfogalmazott javító szándéku.

Elhatározásunk, hogy témavizsgálatot egyénileg továbbvisszük.

Gyöngyös Zoltán - Kádár Frigyes

/Pécs, TKF/

AZ IRÁSVETITŐ BEMUTATÁSA "AZ OKTATÁS
TECHNIKAI ESZKÖZEI" CIMŰ TANTÁRGYBAN

Pályamunkánk témájául azért választottuk az írásvetítő megismertetését, mert a mai pedagógusképzés nem hanyagolhatja el a modern oktatástechnikai eszközök kezelésének, szerkezeti felépítésének és nem utolsósorban alkalmazhatóságának megismertetését.

Ezen oktatástechnikai eszközök nélkül talán az egyik legkönnyebben beszerezhető oktatási eszköz - az írásvetítő.

Lényeges az is, hogy az írásvetítőhöz szükséges transzparenszek házilag is elkészíthetők.

Programunk szervesen illeszkedik "Az oktatás technikai eszközei" című tantárgy tematikájába.

Programunk először az írásvetítő szerkezetével ismerteti meg a hallgatót 3 lépésben:

elektromos

optikai

mechanikai

Ebben az egységben különös hangsúlyt kapnak az írásvetítő kezelésével, karbantartásával kapcsolatos részek. Ezután az írásvetítő telepítésével foglalkozunk.

Végül a transzparenszek készítéséhez, anyagához, felhasználásához adunk ötleteket, tanácsokat.

Az anyagot bemutató transzparenszeket úgy állítottuk össze, hogy amíg a hallgató végighallgatja az előadást, addig az írásvetítő alkalmazásának több változatát láthatja is a gyakorlatban. Így megismerkedhet a helyszínen történő ábrakészítéstől a lapozható és kiegészíthető ábrán készíthető a mozgatható ábráig, a transzparenszek színes skálájával.

A t k á r i E r s s é b e t

/Eger, TKF/

AZ IRÁSVETÍTŐ FELHASZNÁLÁSA AZ ÁLTALÁNOS
ISKOLAI OROSZ NYELVOKTATÁSBAN

Bevezetésemben ismertetem az irásvetítő szerkezetét, használatának módját. Megpróbáltam érzékeltetni az irásvetítő jelentőségét és hasznosságát az oktatásban általában, különös tekintettel az orosz nyelvoktatásra. A dolgozat gyakorlati jellegű. Példákon keresztül mutatom be az irásvetítő felhasználási lehetőségeit az orosz óra egyes szakaszaiban. A dolgozat fő részét a pausz-papírra elkészített rajzok és szemléltető szövegek adják. /A kipróbálás során fóliára fogom átmásolni./ Szükségesnek tartottam, hogy a gyakorlati anyagot elméleten alapuló magyarázatokkal alátámasszam. A teljesség igénye nélkül, csak néhány ötletet dolgoztam fel. Célom az volt, hogy példákkal illusztráljam az eszköz felhasználásának szinte korlátlan lehetőségeit. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a hagyományos módszereket elvetem, de azt feltétlenül jelenti, hogy a hagyományos módszerekkel kombinálva az irásvetítő használata hatékonyabbá teszi az orosz nyelvoktatást. Ezt a dolgozatot később még szeretném kiegészíteni. Továbbra is foglalkozom az audió-vizuális eszközökkel, különösen az irásvetítővel, s a gyakorlati tanítás során ki fogom próbálni elképzeléseimet.

B e d n á r É v a

/Pécs, TKE/

RÁDIÓ - VIZIÓ AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI
TÖRTÉNELEMTANÍTÁSBAN.

/Az ipari forradalom - 7.o./

Dolgozatomban egy új típusú audó-vizuális módszer bemutatására törekszem: ez a "rádió-vizió". Mit takar ez a kifejezés?

Lényege: a diakép és a magnetofon összekapcsolása, együttes alkalmazása.

Ezzel a módszerrel a statikus, egy pillanatot megörökítő diaposzitiv életszerűvé válik, megelevenedik.

Ezt a hatást a különböző típusú, megjelenítő, leíró, magyarázó, dialógikus kísérőszövegek hangszalagra rögzítésével, s az állóképpel történő összejátszásával ériük el.

Mind a diaképen, mind a magnószalagon alkalmazása jól bevált szemléltetési eszköz a történelemtanítás gyakorlatában, s így egymást erősítve jobban elősegítik a tárgyak, jelenségek megismerését.

A dolgozat legterjedelmesebb része az általtam választott téma: "Az ipari forradalom" feldolgozását tartalmazza négy szerkezeti egységre bontva.

Az első részben az ipari forradalom előzményei kapcsán a világpiac kialakulásáról - különös tekintettel a rabszolga-kereskedelemeire, és India gyarmatosításának megindulására - állítottam össze képanyagot és aláfestő szöveget.

A következő rész tartalmazza a legfontosabb találmányokat. Itt a feltalálók képei és a gépek rajzai, metszetei változtatják egymást. /Watt, Arkwright, Crompton stb./ Ezt követi a gőzerő felhasználási területeinek részletes ismertetése: a gyár-
ipar és a közlekedés robbanásszerű fejlődésének érzékeltetése.

A befejező egység képet ad a társadalmi változásokról, szembeállítva a mérhetetlen nyomort, a gyermekmunkát, az adósok börtönét, London palotáival és a Világkiállítás Kristálypalotájával.

E fejezetek készítéséhez elsősorban a gyerekek számára irt ismeretterjesztő irodalmat használtam fel.

A diaképek tulnyomó része házilag készült, de a 7. osztályos sorozat egyes képeit is felhasználtam.

Az anyag indukciós bázisként való felhasználásáról szóló részt, a tanári kézikönyvre támaszkodva irtam, mivel saját tapasztalatokkal még nem rendelkezem. Az általtam összeállított anyag több egység tanításánál felhasználható, más módszerekkel, eljárásokkal kombinálva, de mindenképpen helye van /vagy lehet/ a történelemórákon.

Dancsok Márta - Oposits Márta

/Győr, TKI/

HANGOSITOTT DIASOR A FILIUS 4 DIAVETITŐ
KEZELÉSÉHEZ

Célunk a hangosított diasorral az volt, hogy bemutassuk a FILIUS 4 diavezető kezelésének, működtetésének elvét.

Segítségét szeretnénk nyújtani azok számára, akik nem ismerik ezt a gépet és használni akarják.

A hangosított diasor segítségével úgy üzemeltetheti a gépet, hogy az biztonságos legyen és az előírásoknak megfeleljen. Kezelését azért kell ismerni, mert sok iskola rendelkezik ezzel a géppel. A cél az, hogy a kikerülő fiatal tanítók alkalmazni tudják a modern oktatás technikai eszközeit. A diasor segítségével ellenőrizheti az összeállítás, működtetés lépéseit, így biztosan nem marad ki egyetlen lépés sem. A vetítés sikeres lesz.

Logikai menet:

Az összeállításnál arra törekedtünk, hogy az összeszerelés, működtetés minden lépése szerepeljen, szem előtt tartva a balesetvédelmi követelményeket és az ésszerűséget. Azért választottuk ezt a logikai menetet, mert arra gondoltunk, hogy ezt a diasort olyan emberek használják, akik nem ismerik a FILIUS 4 diavetítőt. Így velük minden lépést ismertetni kell.

A vetítő kezelése logikai műveletsoron alapszik.

A hangos diasor szerepe az oktatásban:

Már Comenius és rámutatott arra, hogy "A tanítási óra ne a dolgok szóbeli közlésével, hanem annak reális megfigyelésével vegye kezdetét".

A hangos diasor előnyei az oktatásban:

1. egyszerre több érzékszervet foglalkoztat
2. egy képet hosszabb ideig tanulmányozhat
3. egyaránt felhasználható az ismeretszerzés, gyakorlás, ellenőrzés folyamatában.

Belazatics Katalin - Kajdacsy Mária

/Győr, TKI/

A BRG MK 25 MAGNETOFON MŰKÖDTETÉSÉNEK

ISMERTETÉSE.

Dolgozatunk megírásával célunk az volt, hogy ennek az automata magnetofonnak az előnyeire ráirányítsuk a figyelmet, hogy a hallgatók megismerjék, s később az oktató-nevelő munkában, azaz a gyakorlatban hasznosítsák.

A BRG MK 25 automata magnetofon nemcsak nyelvtanulásra alkalmas, hanem az alsó- és felsőtagozatban egyaránt elősegíti, megkönnyíti a tanulók és a nevelők munkáját. Gondoljunk például az alsótagozatban az olvasástanításra. A magnetofon segítségével a fejlődés jobban lemérhető, s a tanulók ellenőrizhetik, korrigálhatják hibáikat.

A készülék működtetése egyszerű, nem kíván különleges szakmai tudást. Előnyei közé tartozik többek között az is, hogy kifogástalan minőségű felvételeket készíthetünk, s hogy elemmel éppugy működik, mint hálózati csatlakozóval.

Pályázatunkban részletezett 15 lépést 3 logikai egységbe tömöríthetjük:

1. Előkészületek a felvétel készítéséhez
2. Felvétel
3. Lejátszás

A kidolgozott lépések egyszerűek, a hallgatók számára is érthetőek, könnyen elsajátíthatók.

dr. Mészáros Miklósné - Németh Zsuzsanna
/Győr, TKI/

AZ AVIG II. SZERKEZETE ÉS MŰKÖDÉSE HANGOS
DIASORON.

Dolgozatunkban az vezetett bennünket, hogy a hangos diasor segítségével bemutassuk az AVIG-II. elnevezésű, korszerű, hangos, nappali vetítőgépegység kezelésének módját.

Fontosnak tartjuk, hogy az oktatástechnikai bemutató után minden eszközfelhasználáshoz rendelkezünk egy olyan logikai egységgel, amely a megértést, a kezelést számunkra lehetővé teszi. Nem akartuk felsorakoztatni a felhasználási lehetőségeket, módszertani alkalmakat. Csak a szemléltetőegység kezelésének megismerésében való segítség vezetett bennünket a diasor megtervezésében.

S z ü c s M á r i a

/Győr, TKI/

AZ AV ESZKÖZÖK ISMERETSZINTJE ÉS A FEL-
HASZNÁLÁS ALAKULÁSA A GyTK I-III. ÉVFOL-
YAMAIBAN.

Dolgoztomban az audóvizuális eszközök ismeret-
szintjét és a felhasználás alakulását vizsgálom a Győri
Tanítóképző Intézet I-III évfolyamában.

Módszerem: kérdőíves felmérés, mivel a kérdőívek
kitöltésével rövid idő alatt viszonylag nagymennyiségű,
numerikusan értékelhető anyag birtokába jutottam.

A kiértékelés alapján a következő megállapításo-
kat tettem:

- a hallgatókat az "Oktatás korszerű eszközei" tan-
tárgy elméletileg megfelelően felkészíti, ismerik az AV
eszközök jelentőségét az oktatás folyamatában.

- I-III. évfolyamig az eszközhasználat csökkenő
tendenciát mutat, melynek oka a gyakorlatok alacsony szá-
ma - az eszközhasználat a kezelési készség szintje miatt
lecsökken a tanítási gyakorlatokon.

Tehát ahhoz, hogy a hallgatók ne csak ismerjék,
hanem használják is az oktatástechnikai eszközöket, a kép-
zést hatékonyabbá kell tenni.

V é g h K a t a l i n
/Esztergom, TKI/

A DIAVETITŐ, A LEMEZJÁTSZÓ ÉS A MAGNE-
TOFON AZ OKTATÓ MUNKÁBAN.

Ha azt akarjuk, hogy tanulóink a kor színvonalán álló tudásmennyaggal hagyják el az iskolát, új eszközökkel és módszerekkel kell oktatnunk. En ezek közül a diavetítő, a lemezjátszó és a magnetofon felhasználását vizsgáltam több tanórán. Próbálkoztam a dia-magnó kombinációval is, melyet szinkronizátorral kapcsolatom össze. Ezzel a technikával készült film elkészítése hosszabb időt igényel, de évekig használható. Az ilyen eljárással készített film vetítése közben megfigyeltem, hogyan hat a mese a gyerekekre.

Befejezésül pedig a jövőre vonatkozó feladatokat foglaltam össze.

F i k n e r P i r o s k a

/Eger, TKF/

AZ ÉRINTÉSVÉDELEM

című dia-magnó szinkronizált program az általános iskola 8. osztályának szól, megelőző munkavédelmi oktatást tartalmaz, a fizika óra elektromosságban fejeztéhez, különös tekintettel a tanulókiérletekre, valamint a gyakorlati foglalkozás elektromos szerelési gyakorlataihoz. A kötelező tanulói oktatást az MM 129/1963.sz. utasítás kötelezően előírja a tanulók számára. A tananyag programozott, a programozás makróstrukturájának használatos eljárásaival dönti el a ,logikai sorrendet.

Témájában kiindul a biológiai ismeretekből, feltárja az áramütés fogalmát, ismerteti a hazánkban használatos fő érintésvédelmi módokat. A program második részében az áramütés esetén nyújtandó elsősegélynyújtást sorrendezi, megtanítja a hatósági közegek, úgymint mentők, tűzoltók, rendőrség telefonos riasztását, valamint ezek érkezési idejéig a teendőket befúvásos mesterséges légzést, szakmai nyelvezetében nem haladja túl a 8. osztályosok fogalmi területeit, 45 perces tanítási órára méretezett, a színes dia-sorozat, valamint a magnó-felvétel készítése befejezéshez közeledik, bemutatásra az OTDK-n kerül.

T ó t h S á n d o r

/Eger, TKF/

"A SEGÉDMOTORKERÉKPÁROK KÖZLEKEDÉS-SZABÁLYAI"

Az általam készített hangosított diaszor programozott formában tartalmazza azt az ismeretanyagot, amely a segédmotorkerékpáros közlekedéshez szükséges.

A közlekedési alapismeretek olyan rendszerében kezdődik, melyeket a segédmotorkerékpárosnak a forgalmi szabályok megismerése előtt feltétlenül tudnia kell. A másik része a segédmotorkerékpáros közlekedés forgalmi szabályait tárgyalja.

A program elkészítésével többek között az a célom, hogy segítséget nyujtsak a KRESZ- ismeretekben kevésbé járatos pedagógusoknak. A tantermi foglalkozás keretében is kellő hatékonysággal felhasználható ismeretanyag elsődleges feladatának mégis azt tekintem, hogy elősegítse gyermekeinkben a helyes közlekedés-kultúra, valamint az alapvető közlekedési ismeretek rendszerének kialakulását. Annál is inkább fontos ez, mivel az utak zsúfoltsága - s ezzel együtt a baleseti veszély is - rohamosan nő. A felszínes ismeretek és a közlekedési morál be nem tartása a veszélyes helyzetek, balesetek fő okai között szerepelnek.

Ha gyermekeinkben folyamatosan felszínen tartjuk, ill. rendszeresen mélyítjük a közlekedési ismereteket, akkor elvárhatjuk tőlük felnőtt korban is a közlekedési normák tudatos betartását.

Vereszkai István - Oszláncai Ferenc

/Eger, TKF/

" K Ö Z L Ő M Ű V E K "

A dolgozat bevezetésében foglalkozik az intézet gyakorló iskolájában folyó kísérleti oktatással, mely a gyakorlati foglalkozás korszerűsítésére irányul.

Az 1978-ban bevezetésre kerülő új TECHNIKA c. tárgy géptani tantervi egységében a "forgómozgások átvitele" c. egységet, elemző munka után dia-magnó szinkronizált tananyaggal segíti.

A "Fischer-Technik" építődobozokkal folyó egyéni munkát igyekszik a tanár számára irányító oktatóanyaggal ellátni.

A programozott dia-magnó anyagot vizsgálati eljárás alá veti Gráf sémával reláció mátrix vizsgálattal.

A program logikai egységeinek tartalma:

Forgómozgások átvitele:

- 1./ Közlőművek fogalma és felosztása,
- 2./ Dörzshajtás elve.
- 3./ Szijhajtás csoportosítása,
- 4./ Kerületi sebesség.
- 5./ Fordulatszám és a sugár kapcsolata.
- 6./ Áttétel.
- 7./ Forgási irányok.
- 8./ Csuszás.

A program adaptációja folyamatban van a magnószöveg /kódolva/ és a színes diasor a bemutatón kerül lejátszásra.

Fedor Mihály - Papp József
/Nyíregyháza, TKF/

A Z I R Á S V E T I T Ő

/Hangosított diasorozat forgatókönyve/

Pályázatunkban "Az írásvetítő" című anyagot dolgoztuk fel hangosított diasorozatra, amely a Tanítóképző Intézetek és Tanárképző Főiskolák hallgatóinak oktatástechnikai képzéséhez, az írásvetítővel és az írásvetítő-anyagokkal kapcsolatos ismeretek tanításához kíván segítséget nyújtani.

Első lépésként egyértelműen meghatároztuk, hogy a hangosított diasor feldolgozása után milyen megfigyelhető és mérhető tanulói teljesítményeket várunk el a hallgatóktól. A célsajátosságok meghatározása után elvégeztük a téma makro- és mikrostrukturális elemzését, aminek eredményeként egy szabálysort kaptunk. Ezeket empirikus úton szekvenciákba rendeztük és ezek sorrendjének helyességét, egymásra épülését ellenőriztük reláció-mátrix segítségével. Az ellenőrzés során elvégeztük a teljes reláció-mátrix konturosság vizsgálatát. Majd ezután az empirikusan összeállított elemi tényekre, fogalmakra, elvekre kifejtett egységek fogalmilag zárt elrendezését végeztük el az ún. rendező algoritmusok segítségével. Ezáltal megkaptuk a végső, optimális közlési sorrendet.

Ezután elkészítettük a hangosított diasorozat forgatókönyvét, amely a következő témakörökre épül:

- I. Az írásvetítő szerkezeti felépítése, készülék-ismeret.
- II. Írásvetítő anyagok
- III. Az írásvetítő telepítése
- IV. Az írásvetítő használata az oktatásban.

A hangosított diasorozathoz elkészítettük az anyag-elsajátítás mérésére, értékelésére szolgáló ellenőrző kérdéseket is.

B i r ó J e n ő

/Szeged, TKF/

SZINKRON DIA-PROGRAM KÉSZÍTÉSE.

Az oktatás folyamatában előtérbe kerülnek azok az ismeretközlési módok, melyek az ismeretszerzésnél a legfontosabb két érzékszervre, a szemre és a fülre egyenlő mértékben támaszkodnak. Ezen ismeretközlési módok egyike a hangosított diaorozat. Dolgozatom egy forgatókönyvet és a belőle készült hangosított diasorozatot tartalmazza, melynek témája éppen az, hogyan kell egy ilyen programot elkészíteni. A téma megválasztásától kiindulva, a forgatókönyv tartalmi, és formai kivitelére, a diaképek elkészítéséhez és a hanganyag elkészítéséhez szükséges főbb szempontokat és gyakorlati tanácsokat tartalmaz. A szinkronizálással, mint az egész program egységét biztosító művelettel és eszközeivel, működésükkel dolgozatom részletesen foglalkozik, mert ez a témakör nem a legközismertebb. Az elkészült program vizuális része 32 db színes diát tartalmaz.

Fehér Antalné int. adjunktus
/Hajduböszörmény, Óvónők./

AZ ÓVODAI DAL, DALOS JÁTÉK TANÍTÁSÁNAK
MÓDSZERE.

Az oktatáspolitikai "Határozat" alapján a korszerűsítés az új oktatástechnikai eszközök egyre szélesebb körű alkalmazását is jelenti. Az egyik legcélszerűbb a-v eszköz a hangosított diasorozat. Felhasználását az óvónőképzésben a módszertan tanításának igen nehéz és felelősségteljes volta teszi indokoltá. Egy félév alatt kell hallgatóinkat teljesítményképes tudással felvértezni, melyet a rövid idő alatt csak nagyon hatékony és intenzív oktatással lehet elérni. Ezt segíti elő a diasorozat is, melynek levetítését megelőzi egy rövid, de hatékony tanári bevezető magyarázat. Ezután kerül sor a fázisképekből álló sorozat levetítésére - meghallgatására. Végül a hallottak-látottak alapján megbeszélés, összefoglalás, illetve a hallgatói kérdések megválaszolása következik.

Az óvodai dalosjáték tanítása a módszertani studiumok gerincét képezi, hiszen az ének-zenei foglalkozások anyagának methodikai feldolgozását tartalmazza. Hangosított diasorozatra való feldolgozása azért is indokolt, mert e téma oktatásakor nem csupán elméleti ismeretek nyújtásáról van szó, hanem azoknak a gyakorlatban történő realizálásáról is. E sorozat bemutatásával az oktatás életközelségét teremthetjük meg.

A forgatókönyv az említett téma aprólékos és teljes ismeretanyag-lépéseit meghatározott logikai sorrendben tárja fel, ugyanakkor a gyakorlati megoldást képeken, - eredeti környezetben - demonstrálja.

Burnóczy Zoltán - Burnóczy Zoltánné

/Eger, TKF/

" A K E R É K P Á R "

Dolgozatunk bevezetésében foglalkozunk a gépszere-
lési gyakorlatok szükségességével, melyet a népgazdasági
strukturánk megváltozása is indokol.

Az 1978-ban bevezetésre kerülő új "Technika" c.
tárgy géptani részében is szerepel a "kerékpár és szere-
lése" című egység.

A programozott dia-magnó szinkronizált anyagot vizs-
gálási eljárás alá vetettük, elkészítettük a Gráf sémáját
valamint a reláció mátrixát.

Célunk a programmal a tanári munka segítése és a
lemaradó tanulók szintre hozása. Programunk csak egy foglal-
kozás anyagát tartalmazza a további 4 foglalkozás programo-
zását szakdolgozatban szeretnénk elkészíteni.

A program logikai egységei:

- 1./ A kerékpár történeti fejlődése.
- 2./ Kerékpár jelentősége a mai korban.
- 3./ A fontosabb kerékpártípusok.
- 4./ A kerékpár fő részei.
- 5./ A kerékpár járóműve /a kerekek/
- 6./ A kerék részei.
- 7./ A gumiköpeny, tömlő és a szelep ismertetése.
- 8./ A kerék kiszerelése.
- 9./ A gumitömlő meghibásodása és javítása.

A program hanganyaga és a színes diasor a bemuta-
tón kerül lejátzásra.

Gesztesi Katalin - Szabadkai Márta

/Győr, TKI/

A MIKROFON - ERŐSÍTŐ - HANGSZÓRÓ kapcsolat forgatókönyvének rövid ismertetése.

Dolgozatunkban a mikrofon-erősítő-hangszóró kapcsolat hangosított diásor forgatókönyvét készítettük el.

A forgatókönyvet úgy készítettük el, hogy a hozzá nem értők is alkalmazni tudják adott helyzetben. Pedagógiai jelentőségét egyrészt abban látjuk, hogy: közérthetősége miatt magasabb technikai tudás nélkül is létrahozható a mikrofon-erősítő-hangszóró kapcsolat; másrészt az iskolai életben is célszerűen felhasználható. /Főleg ünnepségeken, előadásokon, olyan helyeken, ahol lényeges, hogy mindenki értse az előadót./

Mély fejtegetésbe azért nem bocsátkoztunk, mert a kapcsolat mindhárom tagját, mint fizikai alapfogalmakat szinte mindenki ismerheti.

Vajda Etelka - Sáray Judit

/Győr, TKI/

A MAGNETOFON FELHASZNÁLÁSA ÉS JELENTŐSÉGE
AZ OLVASÁS TANÍTÁSÁBAN

Több százados multra tekinthet vissza pedagógia elméletében és gyakorlatában a szemléltetés, mint módszer. Ezért a tudományos fejlődéssel lépést kell tartania a technikai fejlődésnek is, ami a korszerű oktatási eszközök használatát jelenti.

Az auditív eszközök nem éppen mai találmányok, mégis az oktatásban csak nagyon kevés helyen alkalmazzák. Ebben szerepet játszik az is, hogy a pedagógusok nem tanulták ezen eszközök kezelését és kicsit félnek tőle, sokan pedig inkább a hagyományos élőbeszédhez ragaszkodnak, kényelmesebbnek tartják, hiszen egy magnós órára sokkal jobban fel kell készülni, a magnó előkészítése sok időt vesz igénybe.

Megkérdeztünk pedagógusokat, hogy mi a véleményük a magnó szerepéről. Voltak, akik pozitív, mások negatív véleményt mondtak. A fiatalabb nemzedék már tanulta a technikai eszközök kezelését, ők már nem idegenkedtek tőlük, míg az idősebbek ragaszkodnak a régihez, a megszokotthoz. Egyértelműen nem lehet azért ezt így kimondani, de általában ez a helyzet.

Mi, aki az első év első felében oktatástechnikát tanultunk már belekóstoltunk a technikába, szívesen foglalkoztunk a különböző eszközökkel és bátrabban alkalmaztuk őket tanításaink során. Megláttuk a magnó jelentőségét is, és másokat is szeretnénk meggyőzni erről.

Hauser Zoltán - Kis Tóth Lajos -

- Szögedi Miklós

/Eger, TKF/

AMATŐRFILM AZ OKTATÁSBAN

A dolgozat első harmadában egy összeszokott 3 tagú forgatócsoport film készítési és felvételi módszerét tárja fel, keresi az amatőr-film helyét az oktatófilmek sorában. A forgatókönyv témaként az 1978-ban korszerűsítésre kerülő gyakorlati foglalkozás, illetve új nevén Technika című tárgy géptani fejezetéből a forgatókönyvek tanítási egységet választotta munkaterületül. A Fischer-Technik modell építődobozokkal egyénileg felszerelt tanulók munkáját hangolja össze. A forgómozgást végző modellek és az életben, a gyakorlatban használt analóg termelőgépek mozgásos képeit hozza be a tanterembe. A kompozíció változatok, képmelléklet, ezt támasztja alá állókép fázisokkal. Ha időben a film hangcsikósítása is sikerül technikailag, a tanár számára igen fontos alátámasztást kíván nyújtani, a tanítási órán a hatékony oktatásban és az életszerűségben.

O r o s z Z s u z s a n n a

/Eger, TKF/

AZ OKTATÓFILM SZEREPE ÉS LEHETŐSÉGE A
TANULÓK AKTIVIZÁLÁSÁNAK FOKOZÁSÁBAN.

A bevezető az oktatófilm keletkezését és fejlődését tekinti át, majd a jelen problémáit igyekszik feltárni.

A vizsgálatok során arra a tapasztalatra jutottam, hogy a filmben rejlő lehetőségeket korántsem alkalmazzák ki az iskolák, a pedagógusok. Igyekeztem ennek magyarázatát is megadni és így jutottam el az okokhoz.

Nagyon sok iskolában még ma sincs filmvetítő apparátus. Ahol van, ott sem mindenki fogadja a filmet egyforma szándékkal. Sokan a vetítőgép kezelését sem ismerik.

Problémaként jelentkezik az a tény is, hogy meglehetősen kevés az oktatófilmek száma s ráadásul az elavulásuk is eléggé gyors.

Arra is rámutat a dolgozat, hogy sok esetben hiányzik a tudatos nevelői felhasználása az oktatófilmeknek.

A továbbiakban a jövőt, a megoldást, ill. a hatékonyabb felhasználás módját igyekszik keresni a dolgozat.

B a r t h a E v a

/Pécs, TKF/

TÖRTÉNELMI OKTATÓFILMEK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

/Téma: a II. világháború/

Dolgozatomban az audó-vizuális szemléltetés egyik módjával, az oktatófilmekkel az általános iskolában történő felhasználásával foglalkozom.

Célom, hogy felhívjam a figyelmet az oktatófilmek alkalmazásában rejlő lehetőségekre, melyet a gyakorlatban még nem kellően használnak ki.

Kiindulási alap: a szemléltetés módjainak helyes megválasztása. Az oktatófilm segédeszköz, nem helyettesítheti az órát, nem is ez a célja, hanem kiegészít, és az anyag hatásfokát kívánja növelni. Legfőbb funkciója, hogy betölti az indukciós bázis szerepét.

A filmet összhangba kell hozni mindazokkal az értelmi és érzelmi hatásokkal, amelyek a tanulót szükségképpen érik a filmen kívül. És itt vetődik fel nagyon élesen a film felhasználhatóságának kérdése.

Dolgozatomban a II. világháború című 2 részes 55 perces oktatófilm módszertani feldolgozásával foglalkozom.

Megfogalmazom a módszertani alkalmazás - szerintem - legfontosabb kérdését:

- 1./ A téma tanítása előtt kerüljön-e levetítésre a film; az indukciós bázis biztosítása céljából?
- 2./ A fejezet végén - bizonyító anyagként kerüljön-e feldolgozásra?

En az első megoldás mellett török pálcát, s e szisztéma szellemében dolgozom fel a film konkrét anyagát a 8.o. tankönyvének hat leckéjére lebontva.

A film bemutató órája előtt a tanulók megfigyelési szempontokat kapnak. Megfigyeléseik anyagát ún. filmnaplóba vezetik be, melyet a konkrét alkalmazás során használhatnak.

Az elemzés során arra is rámutattam, hogy a tények színes megelevenítése mellett a filmnek komoly nevelési lehetőségei is vannak.

D e m e t r o v i c s Á g n e s
/Szombathely, TKF/

"1. 2. 3. 4..... mely telegzetet végy!"
A tanulók egészséges napirendje.

Témaválasztásomat napjaink egyik legizgalmasabb pedagógiai problémája inspirálta: hogyan lehetne az újritmushi életre tanulóinkat úgy felkészíteni, hogy szellemi, fizikai teherbirásuk a társadalmi elvárásoknak megfelelően alakuljon. Ennek egyik módja az egészséges napirend kialakítása. Mivel tanulóink elsősorban az iskolaped és napköziotthon asztalai mellett görnyedve dolgoznak, meg kell keresnünk a mind több mozgást, friss levegón való tartózkodást biztosító alkalmakat és módszereket, eszközöket.

A téma műfajául oktatófilm forgatókönyv megírását választottam. Sajnos, meglehetősen kevés a nevelési kérdésekkel foglalkozó, több korosztálynak szóló filmanyagunk. A forgatókönyvet úgy terveztem, hogy mondanivalója ne csak a tanulóknak szóljon, hanem a szülőknak, pedagógusoknak is. Két ellentétes életvitelű gyermek életét mutatom be képi-hangi eszközökkel.

A forgatókönyvben nem törekedtem teljességre. A hozzá fűzött elemzés és javasolt lehetőségek felhasználásával a téma kiszélesíthető.

V a r g a G y ö r g y z s .

/Szolnok, Rep.Műsz.Főisk./

SEBESSÉGNÖVEKEDÉS HATÁSA A SZÁRNYON.

A bevezetőben röviden tárgyalásra kerül az oktatási módszerek korszerűsítésének szükségessége. A tudományos technikai forradalom adta lehetőségeknek a pedagógia tudományába való alkalmazhatóságát, illetve beépítésének lehetőségét vizsgálva előtérbe helyezi az audó-vizuális eszközöket, ezen belül is elsősorban a mozgófilmeket, mint az egyik leghatékonyabb és legjobban alkalmazható audó-vizuális eszközt.

A téma alapgondolatában történik a feladat megfogalmazása, mely a különleges körülmények miatt egyben meghatározza a feladat megoldásának módját, azaz bizonyítja az animációs film szükségességét.

A továbbiakban a feladat különlegességéből adódó sajátosságokra hívja fel a figyelmet, egyben meghatározza a film felhasználásával szemben támasztott követelményeket, valamint a film tartalmát.

A következő rész a "Sebességnövelés hatása a szárnyra" című film irodalmi forgatókönyve, amely részletesen kidolgozva tartalmazza a film felépítését, képanyagát és szövegét szó szerint.

A film rövid tartalma: az alapfogalmak átismétlése után bemutatásra kerül a gyenge nyomásváltozás terjedése álló és mozgó zavaró pont esetén, merőleges és ferde lökeshullám, valamint a Mach szám fogalma. Ezen kívül bemutatásra kerül egy szárnyprofil körüli áramlás és lökeshullám változás, sebesség és nyomás paraméterek diagramos ábrázolása, valamint egy nagysebességű repülésre alkalmas szárny-profil, a jellemző kialakításokkal együtt.

Az utolsó rész a technikai forgatókönyv, amelyben a forgatáshoz szükséges utasítások formájában van az anyag feldolgozva, de a tartalma megegyezik az irodalmi forgatókönyvvel.

S z a b ó J á n o s zls.

/Szolnok, Rep. Műsz. Főisk. /

TV-2-117-A HAJTÓMŰ HIDRAULIKA RENDSZER

- 1./ A dolgozat 5.lapján a munka létrejöttének okát, körülményeit, célját ismerteti vázlatosan.
- 2./ 6-12. lapig az oktatófilm a TV-2-117-A hajtómű hidraulika rendszeréről c. film metodikai, didaktikai értékelése, helye az oktatás folyamatában, s a jelenlegi fejlődés folyamatában kerül ismertetésre jellemző kérdései vonatkozásában.
- 3./ 12-18. lapokon a forgatókönyv irást megelőző, a filmkészítésre vonatkozó szükséges lépések leírása található, így: a film komplexum vázlata, elhelyezkedés az oktatási programban és a nyersanyagszámítás.
- 4./ 19-28. lapokon található a filmtervezet bejátszásonkénti /8 bejátszás/ filmnovellája, az oktatási folyamatra vonatkozó didaktikai javaslatokkal együtt.
- 5./ 29-40. lapokon a filmtervezet bejátszásonkénti irodalmi forgatókönyve foglal helyet, mely a film oktatási folyamatait, szerkezeteit, a téma megoldását vázolja.
- 6./ 41-84. lapokon a filmtervezet technikai forgatókönyve található, amely a film elkészítéséhez konkrétan leírja a filmreviendő témafilme megvalósításának összes jellemző jegyeit.
- 7./ 84-91 lapokon a filmek a forgatókönyv szerinti elkészítéséhez szolgáló utasítások, javaslatok foglalnak helyet:
 - a forgatási vázlat,
 - kellékjegyzék,
 - az utasítások, tanácsok a filmkészítésre, hangosításra vonatkozóan,

röviden az illető szakirodalom megnevezésével.

Ide tartozik még a felhasznált irodalom jegyzéke.

G o l l o w i t z e r G y ö r g y
/Győr, TKI/

A 8 mm-es PERGÓFILM AZ OKTATÁSBAN

Pályamunkában az általános iskolai szemléltetés hatékonyabbá tételét szeretném elérni.

A korszerű szemléltetés pedagógiai indokoltsága vitathatatlan napjainkban, hiszen a megnövekedett információmennyiséget lehetetlen a korszerű technikai eszközök nélkül a tanulók elé tárni. Ezek az eszközök tehát nélkülözhetetlenek korunk pedagógusainak munkájában.

A szemléltető eszközök közül dolgozatomban kizárólag a filmre szoritkozom több okból. A szemléltetés, a korszerű szemléltetőeszközök érdeklődésem központjában állnak. A szakkönyveket lepezva megfigyeltem, hogy valamennyi szerző a legjobb, leghatékonyabb eszköznek tartja a filmet a szemléltetésben. Mint amatőr régebben is foglalkoztam a filmmel, s ez is indokolja kötődésemet iránta.

Miután meggyőződtem a film rendkívüli jelentőségéről az oktatásban, gyakorlati felhasználására fordítottam figyelmemet és azt tapasztaltam, hogy ez rendkívül elmaradott. Személyesen érdeklődtem tapasztalt pedagógusoktól, hogy mi hátráltatja őket a film alkalmazásában munkájuk során.

Az oktatófilmben rejlő óriási lehetőségek kiaknázatlansága indított arra, hogy megoldást keressek az oktatásban való felhasználhatóságára. A megoldást a 8 mm-es film alkalmazásában látom, pályadolgozatomban ezzel foglalkozom.

Somogyi Anna - Nemes . szter

/Hajduböszörmény - Óvónőképző/

A HALL-HANGOS /DINAMIKA/ ÉS A LASSU-GYORS
/TEMPÓ/ ÖSSZEKAPCSOLÁSA AZ ÓVODA NAGYCSO-
PORTJÁBAN, ÉNEK-ZENEI FOGLALKOZÁSON.

Oktatófilm forgatókönyvünk egy nagycsoportos óvodai ének-zenei foglalkozás bevezető részét mutatja be. A zenéi alapképességek fejlesztése, az iskolára való előkészítés igen fontos cél és feladat az óvodában. Forgatókönyvünk a legbonyolultabb nagycsoportos készségfejlesztési anyagot dolgozza fel. A hallásfejlesztés alá tartozó dinamikai érzék fejlesztését - hall-hangos - összekapcsoltuk a ritmusképzésen belüli tempóérzék fejlesztésével - lassu-gyors.

A kb. 6 perc időtartamu készségfejlesztést az óvónő egy hangulatos kis mesevel teszi a gyermekek számára vonzóvá. Segítségével az érdeklődés és figyelem fenntartása végig biztosított. A gyermekek 4 féle kártyalap segítségével vesznek aktívan részt a feladatok megoldásában. Utána a hall-hangos és a lassu-gyors 4 variációját járás közben énekelve is gyakorolják.

A korszerű oktatástechnika minél mélyebbre való behatolását szorgalmazzuk az óvónőképzős módszertanok oktatásában, ennek reprezentálására dolgoztuk fel oktatófilm-forgatókönyvünket.

Az audó-vizuális eszközök és ismerethordozó anyagok megkönnyítik mind a hallgatók, mind a tanárok munkáját, így hatékonyabbá válik az oktató-nevelő munka, nevezetesen az óvónőjelöltek elméleti-gyakorlati módszertani, didaktikai ismereteinek színvonala.

G a z s ó É v a

/Eger, TKF/

OKTATÓGÉPEK AZ UTTÖRÓMOZGALOM VEZETŐ-

KÉPZÉSEBEN.

A dolgozat szerzője feladatául kapta, hogy mint az oktatástechnikai tudományos diákkör tagja és régi uttörő ifivezető vizsgálja meg Az Egri Megyei Uttörőház vezetőképzsét, abból a szempontból, hogy a képzést hogyan lehetne segíteni az oktatás korszerű technikai berendezéseivel és információs anyagokkal. Erről számol be a Bevezetőben.

A kutatás eredményeképpen a dia - magnó szinkronizátor alkalmazását találtuk egyik célra vezető és elterjeszthető lehetőségnek.

A dolgozat tartalmaz egy kidolgozott szinkronizátor programot az új uttörő egyenruhaszabályzat ismeretetésére.

A magnó felvétel és a színes diasor elkészült és az OTDK-n kerül bemutatásra.

A téma bevezető mintája egy kiképző programsorozatnak, melynek kidolgozása az intézetünk zánkai uttörővezetőképző táborozás keretében indul el.

T ó t h Z s u z s a n n a

/Budapest, TKI/

OKTATÓGÉPI PROGRAM AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA
4. OSZTÁLYOS KÖRNYEZETISMERET ANYAGÁHOZ

A dolgozat a 4. osztályos környezetismeret egy tananyagát dolgozza fel, a Magnocorr BCO 02 oktatógépre.

Ebben ok - okozati összefüggéseket keresünk az 1-4 osztály folyamán tanult felszíni formák, a művelt terület, a növényzet és a talajfajták között.

Ennek az órának az anyagát megterveztem egy hagyományos óra keretében is, hogy a kettő közötti különbség /minőségi/ jól kitűnjön.

A program lehetőséget ad arra, hogy egy tanítási óra keretében átismételjük és számon is kérjük az ide vonatkozó ismereteket.

A program elágazásos. Így mód nyílik arra, hogy az ismétlés és a bevésés alapos legyen. Továbbhaladás csak akkor történik, ha az elmondott ismerettel kapcsolatos kérdésre a tanulók nagy többsége helyesen válaszolt.

Maga a program 4 részből áll. Az első három részben 2-2 szerkezeti elem közötti összefüggéseket keresünk. /Pl.: felszíni formák - művelt területek/ A 4. részben kérdéseket teszünk fel, melyekben a tanulók a logikus gondolkodás alapján három szerkezeti elem /felszíni formák, művelt területek a növényzettel és a talajfajták/ közötti mélyebb összefüggések meglátására derül fény.

A programkészítés menete volt:

1. Az "A" sáv ismeret és kérdésanyagának leírása
2. Az "A" sáv lépéseinek másodpercekben történő lemérése.
3. A "B" sáv ismétlő, magyarázó ismeretanyagának elkészítése.
4. A "B" sáv lépéseinek időbeni egyeztetése.

C s u p o r L á s z l ó

/Budapest, ELTE TTK/

FELADATSOROK PROGRAMOZÁSA FIZIKÁBÓL

A tanulmány fizikai feladatsorok programozásával foglalkozik. Célja olyan programozási módszer kidolgozása, amely jól alkalmazható a középiskolások, felvételizők egyéni tanulását segítő programok készítéséhez.

A tanulmány két fő részből áll:

Az 1-9. oldalakon a programkészítést, s annak problémáit tárgyalja.

A 7. oldalon kezdődő algoritmusban megtalálhatjuk a programkészítés fő szakaszait.

A 11. oldaltól kezdve pedig egy kész programozott feladatsor található.

Hangos Katalin - Kamarás Katalin - Keszei Ernő

/Budapest, ELTE, TTK/

OKTATÁSI SEGÉDANYAG KÉMIABÓL FELVÉTELI

ELŐKÉSZÍTŐ LEVELEZÉSHEZ

A dolgozatban bemutatott stencilezett összefoglalók segítségével folyik a kémia oktatás az ELTE TTK KISZ Bizottsága által szervezett Studium Generale levelező tagozatán. Az egyes összefoglalókban az első és második osztályos középiskolai kémia anyag legfontosabb témaköreit dolgoztuk fel az egyetemi és főiskolai felvételikén megkövetelt szinten, a tanulók egyéb tantárgyak /matematika, fizika/ keretein belül megszerzett ismereteire támaszkodva. Az alábbi témakörökkel foglalkoztunk: atomszerkezet, kémiai kötések, halmazállapotok, kémiai reakciók, ionegyenletek írása, elemek és szervetlen vegyületek jellemzése, hőtan, termokémia, kinetikus gázelmélet, kémiai egyensúlyok, kémiai kinetika, elektrokémia, gyártási folyamatok. Az egyes összefoglalók 3-5 oldal terjedelműek. Két részből állnak: az anyag rövid ismertetését minden esetben feladatok követik, amelyek az elsajátított anyag alkalmazását kívánják a tanulóktól. Kísérletképpen leveleztünk több középiskolással a stencilsorozatot felhasználva. A dolgozatban röviden összefoglaltuk az ezzel kapcsolatos tapasztalatainkat is.

K o v á c s F e r e n c

/Budapest, ELTE, TTK/

SZERKESZTÉSEK PAPIRHAJTOGATÁSSAL

Majdnem mindenkit megdöbbent az a tény, hogy vonalzó, körző, sőt ceruza használata nélkül, pusztán papirlapok hajtogatásával el lehet végezni euklideszi szerkesztéseket. Tulajdonképpen ez motivált a dolgozat megírására. Ha be is akarjuk bizonyítani állításunkat, a középiskolás tananyag sokak előtt ismert, csak ezen ismeretek fölhasználása szélesebb körben való tájékoztatást tesz lehetővé.

A dolgozat elején tisztázzuk, mely műveletek elvégzését engedjük meg egyetlen papirlap hajtogatásával, majd vizsgáljuk alkalmazásuk eredményeit. Kiderül, egyetlen papirlap hajtogatásával csak a Hilbert-féle szerkesztések végezhetőek el.

Az euklideszi szerkesztések elvégezhetőségének bizonyításánál azt mutatjuk meg, papirhajtogatással véges sok lépésben minden alaplépése az euklideszi szerkesztésnek elvégezhető. Egyenes és kör, illetve két kör metszéspontjainak meghatározásakor azonban szükség van még egy papirlapra. Így már igazolhatjuk állításunkat.

Igyekeztem a dolgozatot úgy felépíteni, olyan bizonyításokat alkalmazni, hogy középiskolai szakkörön tárgyalható legyen.

R ó k a A n d r á s

/Budapest, ELTE TTK.

OKTATÁSI SEGÉDANYAG KÖZÉPISKOLÁSOK SZÁMÁRA

Dolgozatom a Bolyai-sorozathoz hasonló jellegű, rövid elméleti összefoglalót is tartalmazó anyagszerkezeti példatár első két fejezetét tartalmazza. Ez a dolgozat nem előadás anyag, hanem inkább a programozott oktatásban alkalmazott tankönyvekhez hasonló, melynek célja az anyagszerkezeti problémák rövid összefoglalása mellett az önálló feldolgozás, begyakorlás ill. önellenőrzés lehetőségének megteremtése.

Az integrált oktatás egyre nagyobb térhódításának megfelelően igyekeztem az adott kémiai problémákat fizikai /mechanikai/ modellekkel megközelíteni /pl. a magerők magyarázata; az elektronburok felépítése hullámmechanikai magyarázattal stb./

Az adott fogalmak és jelenségek megértését 29 ábra és 4 táblázat segítségével igyekeztem elősegíteni. /pl. potenciál diagramok, elektronpályák rajzai stb./

Az egyes fejezetek végén található vázlatpontoszerű összefoglalók a gyors ismétlést, a legfontosabb fogalmak gyors áttekintését teszik lehetővé.

Szintén a fejezetek végén találhatóak a feladatok ill. számítási példák és ezek megoldásai ill. feleletei. A feladatok teljes mértékben az előttük lévő elméleti anyagra támaszkodnak.

Szerettem volna az önálló felfedezés és következtetés örömeinek megszerzését biztosítani az 1. fejezet 1. példájával. A példák mechanikus megoldásának lehetőségét azzal igyekeztem csökkenteni, hogy az adott témakörökhöz kevés azonos típusú feladatot próbáltam összeállítani.

Az első fejezet az atommaggal, ezen belül a magerőkkel, a mag stabilitásával és az ezekhez kapcsolódó feladatokkal foglalkozik, míg a második fejezet a kvantumszámok jelentésével, az elektronhéj feltöltődésével kapcsolatos problémákat tartalmazza.

A dolgozat^{ot} 3-4. osztályos középiskolai tanulók /akár egyéni, akár szakköri feldolgozással/ és az első éves tanárszakos hallgatók részére ajánlom.

K i s s G i z e l l a

/Debrecen, KLTE/

PROGRAMOZOTT-FELADATRENDSZERES ÓRAMEGOLDÁSOK
A SEJTFIZIOLÓGIA OKTATÁSI TÉMAKÖREIBEN.

A szerző a KLTE Gyakorló Gimnáziumban a programozott oktatás eredményeit a hagyományos /frontális/ megoldással feldolgozott órák eredményeivel hasonlítja össze. A vizsgálatokban a programozott módszerrel dolgozó osztályokat kísérleti osztálynak, a frontális megoldásokkal dolgozókat kontrollnak veszi. Az objektív értékelés céljából a programozott eljárás hatékonyságát mind két vizsgálatba bevont osztálynál megnézi. Ujszerű módszertani feldolgozásként vizsgálja a programozott oktatás sajátos, biológiai formáit. Törekszik arra, hogy a programozott oktatás során a biológiaoktatás bevált módszereit /kísérletezés módszere, megfigyelés, filmvetítés, munkaoktatás stb./ is alkalmazza.

Fontosabb megállapítások:

1. A biológiaoktatásban a programozott megoldások sajátos formáit kell kialakítani, tekintetbe véve minden esetben a szaktárgy jellegéből adódó sajátosságokat.
2. Ennek során a programokkal kapcsolatban alkalmazni kell a biológiaoktatás sok vonásban bevált módszereit.
3. A biológia programoknak a tárgy alapvető összefüggéseit, törvényszerűségeit kell felfedeztetniük.
4. Általában a programok hatékonysága jobbnak mondható a hagyományos módszerekénél.
5. A programozott oktatás a biológia területén nem minden tárgykörben mutat egyforma mértékű hatékonyságot.

Orosz E. - Németh E. - Orbán I. - Kocsis I.

/Budapest, Gyógyped. TKF/

A TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS SÉRÜLÉSÉNEK KORRIGÁ-
LÁSÁRA SZOLGÁLÓ DIDAKTIKAI ESZKÖZÖK A KOR-
REKCIÓS ELSŐ OSZTÁLYBAN.

A szerzők a felismerési, analógiás, kizárásos, konstruálásos, képösszeillesztési, ábramásolásos, kreatív és térbeli tollbamondást tartalmazó feladatok módszerét munkalapokon alkalmazták. Az alkalmazott eszközrendszer alkalmas a térbeli képzetek és fogalmak felmérésére, ellenőrzésére, és fejlesztésére korrekciós első osztályos tanulóknál.

C z i m m e r I s t v á n hdgy.

/Szentendre, Katonai Főisk./

A LINEÁRIS ÉS AZ ELÁGAZÁSOS PROGRAMOK KÖZTI
KÜLÖNBSÉGEK.

A program célja, hogy lineáris és az elágazásos programok közti alapvető különbségeket bemutassa. Példát adjon részproblémák programozott feldolgozásának lehetőségéről.

- A program felhasználható a 2. és 3. éves hallgatók oktatására
- Önkonzultációra
- Segédletként más tananyag programozott oktatásának feldolgozásához.

S é l l e i F r i g y e s h d g y .

/Szentendre, Katonai Főisk./

ZENEI ALÁFESTÉSŰ VIZSGAPROGRAM OKTATÁS-
ELMÉLET TANTÁRGYBÓL.

A program célja, hogy az oktató átfogó képet kapjon a két féléves anyag elsajátítási szintjéről. Hatvan db felelet-választásos kérdésben dolgozza fel az anyagot és a harmadik félévben tartandó oktatáselmélet kollokvium írásbeli részeként szerepel.

A kérdések zöme az ugynevezett törzsanyagot dolgozza fel, valamint a törzsanyag alkalmazóképes tudását teszi szükségessé.

A program felhasználható:

- önkonzultációs anyagként
- vizsganyagként - BCO-02 tanítógépre
 - BYO-01 tanítógépre
 - hangosított diasorként
 - epizskópon történő ki-
vetítésre.

A program zenei aláfestésű, ennek a vizsgafeszültség csökkentése szempontjából van szerepe.

W e i s z T a m á s

/Szentendre, Katonai Főisk./

AZ MSZMP IFJUSÁGPOLITIKAI HATÁROZATÁNAK
VÉGREHAJTÁSA. A KATONAFIATALOK KÖRÉBEN
FOLYÓ NEVELŐMUNKA NÉHÁNY KÉRDÉSE. c.
OKTATÓPROGRAM.

A program célja, hogy az oktatóndó átfogó képet kapjon az MSZMP. ifjúságpolitikájáról, és annak megvalósulásáról a Magyar Néphadseregben.

A teljesség igénye nélkül ismereteket szerezzen

- az MSZMP. ifjúságpolitikájáról,
- az ifjúságpolitika megvalósulásáról,
- az MSZMP Néphadseregi Bizottságának 1970. áprilisi határozatáról,
- a 2/1973.sz. HM. parancsról, és
- néhány intézkedésről, ami az MSZMP ifjúságpolitikájának végrehajtását biztosítja a Magyar Néphadseregben.

A program minden fiatal /katonafiatal/ számára hasznos, aki érdeklődik a kérdés iránt.

A program felhasználható

- önkonzultációs anyagként a 2. és 3. éves katonai főiskolai hallgatók részére a pártpolitikai munka tantárgy feldolgozásában,
- a sorállományú KISZ-aktívák továbbképzésére,
- a KISZ-oktatásban,
- továbbá a politikai kiképzésen belül, egy csoportos foglalkozás részeként.

R é z F e r e n c

/Eger, TKF/

AZ ATOM SZERKEZETE CIMŰ TÉMAKÖR GYAKORLÁSÁNAK
LEHETŐSÉGE EGYÉNI OKTATÓGÉPEN AZ ÁLTALÁNOS
ISKOLAI 7. OSZTÁLYOS KISÉRLETI KÉMIA-OKTATÁSHOZ

Ma az új tantervek születésének éveit éljük. Még csak az iskolák 5 %-ában tanítanak az új matematika tanterv szerint, de már több éve kísérlet folyik kémiából egy korszerűbb ismeretanyag összeállításához. Az általános iskolai kémia tanításának új tanterve előreláthatólag 1980-ban lép érvénybe.

A programozott oktatás jelenlegi pedagógiai gyakorlatunkban, különösen a kémia tantárgy tanításában még alig szerepel. A problémával azonban foglalkozni kell, mert gyakorlati megvalósítása jelentős eredményeket hozhat.

Különösen nagy eredményeket várhatunk tőle az 1980-ban életbe lépő új kémia tanterv anyagának feldolgozásakor. Erre a tantervi anyagra vonatkozóan ebben az évben hazánk 4 tanárképző főiskolájának gyakorló iskoláiban kísérlet folyik. Dolgozatomban ezen tananyag 7. osztályosok számára előírt egyik témájának gyakorlási lehetőségeit próbáltam megmutatni egyéni oktatógépen.

A kísérleti tananyag kiválasztásakor az elsődleges szempont a korszerűség volt. Ez viszont maga után vonja az oktatás korszerűségét is. A tanítás - különösen a hagyományos tanítás - tempójától elmaradó tanulók ismeretszintjeinek pótlásához az egyéni oktatógépet a legcélszerűbb alkalmazni. Különösen célszerű így az említett tananyag feldolgozása, hisz fokozottabb absztrakció képességet és aktívabb gondolkodási tevékenységet igényel.

Sokak véleménye szerint az egyéni tanítógépek elsősorban a hagyományos oktatás kiegészítő eszközeként, a több ismeretet vagy gyakorlatot igénylő tanulók foglalkoztatására, és a kollektív oktatásban lassabban haladó tanulók korrepetálására használhatók.

A dolgozatban az új kísérleti kémiai tanterv tananyagának egyik legjelentősebb része van feldolgozva. Ez az elágazásos program a 7. osztályos tanulók számára készült a kémiai alapfogalmak gyakorlására, illetve a tanulók korrepetálására.

M e r t u s E r i k a

/Eger, TKF/

EGYENLETEK LEVEZETÉSE AZ 5. OSZTÁLYBAN
AZ ÖSSZEADÁS ÉS KIVONÁS KÖRÉBEN.

Dolgozatom bevezetésében foglalkozom a programozás időszerűségével, amit a tudományos technikai forradalom tett szükségessé.

Az elágazásos módszer című részben a programozás egyik alapvető eljárásának, az elágazó programnak a szerkezetét strukturális felépítését tárgyalom, melynek alapján feldolgoztam témámat.

A feladat megoldása érdekében ismerttettem a következő fejezetben a DIACCOR gépcsalád BYO 02 tagját.

A program lepergetéséhez készítettem el végül a program forgatókönyvét.

Gombai Győző - Bódy Zoltán

/Pécs, TKF/

AZ ELEKTRONBUROK FELÉPÍTÉSÉNEK TÖRVÉNYEI.

Pályamunkánk az elektronburok felépítésének megértéséhez szükséges alapfogalmakat tárgyalja.

Tartalma a következő csoportosítás szerint épül fel:

- Bohr három posztullátuma
- Pauli tilalmi törvénye
- a főkvantumszám jelentése
- A mellékkvantumszám jelentése
- A mágneses kvantumszám jelentése
- A spinquantumszám jelentése
- Az egyes héjakon található elektronok számának törvényszerűsége

Pályamunkánk elsősorban a levelezős műszaki tanárképzésben és az előadások megértésében kíván segítséget nyújtani, ez következik abból is, hogy egyéni oktatógép program. /BYO-02/ A programban nem foglalkoztunk a hagyományos atommodellel és nem magyaráztuk a spektroszkópiát. Feltételeztük ezek ismeretét, hisz gimnázium 3-4. osztályos kémia, illetve fizika tananyag.

Kollár Csaba - Németh Béla

/Pécs, TKF/

A FÉLVEZETŐTECHNIKA ALAPJAI

A pedagógia elméletében és gyakorlatában egyre jobban jelentkező korszerűsítés igénye a különböző típusú oktatógépek mind szélesebb körű felhasználását követeli.

Munkánk témájául a félvezetőtechnika alapjainak feldolgozását választottuk, s az anyag strukturája miatt a programot kollektív oktatógépre, szinkronizátorra dolgoztuk fel. Programunkat, - mely a tanárképző főiskolák harmadéves tananyagát képezi - ismétlő óra keretében tartjuk legcélszerűbbnek előadni.

Első feladatként a kiindulási színvonalat határoztuk meg, majd megszerkesztettük a programot.

A tananyag strukturális elemzését a tanárképző főiskolák Elektrotechnikai III.c.tankönyve alapján végeztük.

Programunk 3 fő fogalomkörre, melyeket a feldolgozás során szekvenciákra bontottunk:

- I. A tiszta és szennyezett félvezetők vezetési mechanizmusa
- II. A félvezető dióda elmélete
- III. A tranzistor-technika alapjai

A program szakaszainak és lépéseinek tervezése és ellenőrzése során megvizsgáltuk a Reláció-gráfot és a Reláció-matrixot, indokoltuk az egyes szekvenciák között felállított végleges logikaisorrendet, melyet a Generalizált-matrix tartalmaz.

Az Anschütz-diagrammal az információközlés sebességét, az ismétlések rendszerét, valamint a program felépítését és belső strukturáját ábrázoltuk. A diagram tartalmazza az egyes fogalmak elsajátításának megkövetelt szintjét is.

A program képanyagának tervezéskor ügyeltünk a figyelemfelkeltés pszichológiai tényezőire, elsősorban az ábrák elhelyezésével.

Munkánkkal azt a célt kívántuk elérni, hogy megkönnyítsük a tananyag elsajátítását, továbbá rövid bepillantást nyújtva felhívjuk a figyelmet erre a szép és fontos témára.

Brechler János - Mátrai Gábor

/Pécs, TKF/

FAIPARI KEMÉNYSÉGMÉRÉS.

Programunkban a keménység és a feszültség között kerestünk analógiát, mivel mindkettőt azonos képlettel számítjuk ki. A szerszámél és a keménységmérésre használt eszköz alakja között nagy a hasonlóság. Az erőviszonyok aránya és a felületek aránya közel azonos. A programban a Janka és a Brinell módszereket tárgyaljuk részletesen. Munkánk végén a két módszert össze is hasonlítottuk. A program a Tanárképző Főiskolák első éves technológia anyagának egy részét tartalmazza.

N a g y L á s z l ó

/Szombathely, TKF/

" ZÁRT INTERVALLUMBAN FOLYTONOS FÜGGVÉNY KORLÁTOS"

tétel bizonyításának programja,

BCO 02 típusu "MAGNOCORR" kollektív oktatógépre.

A téma feldolgozásában az a célom, hogy a hallgatókat a bizonyítás során aktív munkára készítsem. Megismertessem velük a tételt, megértsék a tétel lényegét, felhasználhatóságát, a bizonyítás során alkotóan alkalmazzák az előzőleg szerzett ismereteket.

A pályázat tartalmazza:

- a programozás menetét,
- adaptálási ajánlatot,
- a program kipróbálásának eredményét,
- a program fő- és mellékági lépéseinek forgatókönyvét.

Ö s z J á n o s

/Kaposvár, TKI/

"HÁZILAG" KÉSZÍTETT, LINEÁRIS - FELELET-
VÁLASZTÁSOS PROGRAMMAL KOMBINÁLT VISSZA-
CSATOLÓ BERENDEZÉS FELHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK
VIZSGÁLATA.

A szerző célja annak megvizsgálása, hogy a lineáris-feleletválasztásos programmal kombinált visszacsatoló berendezés - a programmal történő tanulás eszközként felhasználva - milyen mértékben használható a tanulói teljesítmény növelésére akkor, ha a visszacsatoló berendezés elsődleges funkciója a csoportos megerősítés.

A szerző feltételezi, hogy a fent megjelölt tanulásirányítási eljárás megszüntetheti a teljesítmény szempontjából kialakult, ill. kialakítható tanulócsoportok közötti szélsőséges teljesítménykülönbséget /1.sz. hipotézis/.
Egy adott téma megtanulásához - különböző teljesítményű tanulókból szervezett csoportok esetén is - megközelítően azonos eredményt biztosít. /2.sz. hipotézis/.

A szerző feltételvariálós kísérletet végzett. A produktumelemzés során megállapított adatokkal sikerült igazolnia, hogy az eljárás megszüntetheti a teljesítmény alapján differenciálódott csoportok közötti szélsőséges különbségeket. Sikerül bizonyítani azt is, hogy a tanulók egyenletes teljesítményének fejlődését az adott témakör tanításakor a csoportok összetétele nem akadályozza.

A szerző az elmondottak további érvényességéhez szükségesnek tartja a módszer kipróbálását más helyen, más körülmények között is.

B e r k i c s M i h á l y

/Budapest, ELTE, NTT/

A PROGRAMOZOTT OKTATÁS FOGALMA.

A dolgozat a programozott oktatás egy újrameghatározását kíséri meg. Erre szükség van, mert 1. a programozott oktatás fogalma, az oktatás elméletében és gyakorlatában betöltött helye a régebbi, tömegesebb meghatározások óta sokban megváltozott; 2. így lehetővé válik különböző pedagógiai szempontok erőteljes érvényesítése.

A dolgozat három részre tagolódik. Az első részben - mintegy harmincöt oktatás fogalmával kapcsolatos idézet bemutatásával - az eddigi meghatározásokat elemzi és értékeli a dolgozat, négy fejezetben /A kezdet - a jelenleg szintjén; Az elvontság és általánosság fokán; Programcentrikus meghatározások; Komplex definíciók/. A második részben az első részből kiemelt meghatározás-elemek összegyűjtése, egységes képbe foglalása után a programozott oktatás fejlődésének jelenlegi irányait mutatja be a dolgozat, majd mindezek alapján megfogalmazza azt a követelményrendszert, amely a programozott oktatás újabb meghatározásának szempontjait szolgáltatja. Végül a harmadik részben - több lépésben - a programozott oktatásnak ez az újabb, összetett definíciója is kialakul.

Az így létrehozott definíció főbb jellegzetességei: erőteljesen pedagógia, didaktikai orientáltság; a programozott oktatást beilleszti az oktatás elméletébe és gyakorlatába; megadja a programozott oktatás általánosabb és szűkebben vett célját; a programot, mint hatásrendszert hangsúlyozza; megjelöli a programozott oktatás lényeges elemét: a feladatot; utal a programozott oktatásba foglalható gazdag tevékenységrendszerre és a tanulói aktivitás differenciált és széles skálájára; a programozott tanulás légköréről is szól; beszél a programozott oktatás nevelő hatékonyságáról; megtárgyalja a programozott oktatás szűkebb és tágabb felfogásának lehetőségeit.

A dolgozat a meghatározás ürügyén a programozott oktatás legkülönbözőbb kérdéseivel foglalkozik.

T u r c h á n y i G y u l a

/Budapest, M.E./

OKTATÓPROGRAMOK SZEREPE A PROGRAMOZOTT

OKTATÁSBAN.

A dolgozat témája egy, a programozott oktatásban jól használható vezérlőprogram elkészítése. A programnak két alapvető funkciója van: egyrészt az információláncok kezelése, másrészt a program elkészült adatblokkjainak - a különböző témájú oktatószövegeknek - könyvtárazása.

Az a tény, hogy a vezérlőprogram aktivizálása-
kor nem a kiválasztott témához tartozó teljes adatblokk kerül a központi memóriába, lehetővé teszi az adatbázis-
nak egyidőben több tanuló részéről történő használatát a kezelőprogram továbbfejlesztésével.

A programhoz kezelési utmutatót is közöl.

F ü l e p M a g d o l n a

/Szeged, TKF/

EGY TELJES TÉMA PROGRAMOZOTT OKTATÁSÁNAK
ÉS A PROGRAMOZÁS HATEKONYSÁGÁNAK VIZSGÁ-
LATA AZ ELŐVILÁG TANTÁRGY 8. OSZTÁLYÁBAN.

A pályamunka a programozott oktatás módszertanával és hatékonyságának vizsgálatával foglalkozik.

Az Elővilág tantárgy 8. osztályának egy témakörét teljes egészében nyomtatott programok alapján dolgozza fel. A programlapokat részint lineáris és részint elágazásos módszerrel készítette el. A programlapok szerkesztésénél a visszacsatolásokat szolgáló lépéseket az anyag feldolgozásának logikai rendszerétől függetlenül elszórtan, különböző egységek között helyezte el, s ezzel az önállóságra nevelést igyekezett szolgálni. Az elkészített programlapokat a függelékbe mellékeli. A programozott oktatás keretén belül újszerű a hatékonyság vizsgálata. Ennek érdekében mind a kísérleti, mind a kontroll osztályban elő- és utóméréseket végzett. A mérőlapokat öt változatban készítette el. A mérőlapok eredményeit feldolgozási lapokon dolgozta fel és grafikonokon is ábrázolta. Az értékelő elemzés alapján megállapította, hogy a témakör programozott feldolgozása 10,94 %-kal jobb eredményt hozott, mint a frontáli oktatás.

K á r o l y Z s u z s a n n a

/Esztergom, TKI/

AZ ÚJ ELSŐ OSZTÁLYOS MATEMATIKA "RELÁCIÓK,
FÜGGVÉNYEK SOROZATOK" c. TÉMÁJÁNAK PROG-
RAMOZÁSA.

A program az új 1. osztályos kirésletű matematika "relációk, függvények, sorozatok" témáját dolgozza fel, s az új matematika-oktatás lényegét tükrözi. E téma egész éven át tart összedolgozva a többi témával éppúgy, mint ahogyan az itt szereplő 3 résztéma egy témává van összedolgozva.

A program a tanítók számára készült az Ő munkájuk szerint haladnak a tanulók az anyagban.

A program első hasábjában a lépés feladatának besorolása van a tanító számára. A 2. hasábjában a lépéshez szükséges információt és típusfeladatokat adtam, valamint azokat a válaszlehetőségeket, amelyek a tanulóknál tipikusak.

E válaszokhoz pozitív megerősítést adok, ha jó a válasz, és negatív megerősítést, ha helytelen, vagy hiányos a válasz. Továbbá helytelen válasz esetén az előző információkon illetve kiegészítő információkban keresztül vezetem a tanulót a feladat megoldásához. S végül a feladat megoldásának összefüggő megfogalmazását adtam.

Specifikus vonása a programnak, hogy lépései nem épülnek szorosan egymásra, hiszen 1-1 "reláció" - lépés után a másik két résztéma valamelyike következik.

A program megvalósításában nagy segítséget nyújt például az írásvetítő alkalmazása.

B e h a l i k I b o l y a

/Nyiregyháza, TKF/

Tanulókisérleteti eszközök az elektrotechnika
tanításához.

P a p p E r a s é b e t

/Nyiregyháza, TKF/

Varia-készlet alkalmazása az elektrotechnika
tanításában

Csuhai Mária - Farkas Margit

/Nyiregyháza, TKF/

Mérődoboz az általános és középiskolai elektro-
technikai tanulói kísérletekhez.

Báder Katalin - Nagy Zsuzsa

/Nyiregyháza, TKF/

Elektromos játékok felhasználása az általános
iskolás koru gyermekeknél /Oktatói társasjáték/

Kádas Katalin - Tóth Edit

/Nyiregyháza, TKF/

Játék az áramkörrel.

A beérkezett dolgozatokhoz rezümék nem érkeztek.

Csobod Éva - Illy Judit - László Barna

/Budapest, ELTE TTK/

FOLYADÉKCSEPP SAJÁTREZGÉSEI

A diákköri dolgozat egy kísérlet, és annak a mechanizmusát vizsgálja. A középiskolai fizika oktatásban jelentős szerepet kapnak a szemléltető kísérletek. Ezeket keresztül a diákok az alapfogalmakat és jelenségeket könnyebben elsajátítják. Egy demonstrációs kísérlet akkor jó, ha könnyen, gyorsan, minél egyszerűbb eszközök, módszerek segítségével bemutatható. Ugyanakkor az egyszerű demonstrálás mellett látványosnak, meghökkentőnek is kell lennie, hogy felkeltse a diákok érdeklődését.

Ez a kísérlet ezeknek a követelményeknek eleget tesz, de csak szűk körben ismert, általánosan még nem alkalmazott. Ennek talán az lehet az oka, hogy a jelenséget nehéz magyarázni. Egy tanár számára pedig elengedhetetlen, hogy az általa bemutatott jelenséget, az ott lejátszódó folyamatokat ismerje.

A dolgozat célja az volt, hogy ennek a jelenségnek a lefolyására, körülményeinek a tisztázására választ adjon. A folyamat a folyadékcsepp sajátrezgésein keresztül a hullámtani jelenségek /állóhullám, sajátállapot, csomóvonalak stb./ bemutatására alkalmas.

A jelenség vizsgálatához fizikai és kémiai ismeretekre egyaránt szükség van. A higanycsepp mozgásának leírása és magyarázata a fizika feladata, a mozgást előidéző folyamat viszont kémiai eredetű. A dolgozat először magát a jelenséget ismerteti. Utána azt vizsgálja, hogy hogyan megy végbe a mozgás, milyen energetikai viszonyok alakulnak ki, és ezeknek mi lesz a következménye. Ezután következik a kísérleti berendezés leírása. Végül a mozgás okára az választ az elektrokémiai ismeretek alapján.

B o r b á t h G á b o r

/Budapest, ELTE TTK/

FÉMEK REKRISZTALLIZÁCIÓJÁNAK MODELLEZÉSE

Az anyagszerkezet kutatás eredményeinek megértését segítik az anyagszerkezeti modellek. A közvetlen megfigyelés ugyanis lehetővé teszi, hogy a megtanult jelenségekről szemléletes képet nyerjünk.

A kristálytani folyamatokat jól szemlélteti a merev golyókból álló kétdimenziós kristálymodell. A modell alkalmas rács hibák keletkezésének, termikus vándorlásának, az olvadás és kristályosítás folyamatainak bemutatására.

Dolgozatom egyik célja a modell technikai alkalmazhatóságának igazolása. Ennek alátámasztására, a vizsgálati eredményekről egy Super 8 mm-es rövidfilm és néhány fényképfelvétel készült.

Munkám másik célja a modellnek a "valóságos" folyamatokkal történő összevetése. Ezt a modellt újrakristályosodási folyamatának vizsgálatával végeztem el. A kísérletek értékelése során a valóságos rekrisztallizációs vizsgálatok módszerét követtem. Ez lehetővé tette az összehasonlítást.

A vizsgálat elvégzésére egyébként a modellhez egy olyan tartószerkezetet készítettem, amely lehetővé teszi, hogy irásvetítő segítségével a folyamatok szemléltetése demonstrációs célokat is szolgáljon-

A kísérletek eredményei azt mutatták, hogy a modell jól megfelel a "valóságnak". Alkalmazható a modell folyamataira és a fémekre általában jellemző $D^2 = k \cdot t$ szemcsenövedési törvény. A valóságnak megfelelő kapcsolat mutatható ki a k állandó és a hőmérséklet között is. A szennyezőanyagok jelenlétében végzett vizsgálatokból arra következtethetünk, hogy az aktivációs energia és a szennyezőanyag szám között is hasonló a kapcsolat, mint a fémkristályban.

A szemcsenövedés feltételezett mechanizmusa is megfigyelhető a modellen. A vizsgálatok során egy igen érdekes és a "valóságban" is előforduló szemcsenövedési mechanizmus változást is megfigyelhetünk.

A vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a modell a valóságról alkotott elképzeléseknek megfelel, alkalmas tehát a kristálytani folyamatok demonstrálására.

Tar Klára - Bóbis Lajos - Völgyes József

/Budapest, ELTE TTK/

A KINEMATOGRÁF ELKÉSZÍTÉSE ÉS ALKALMAZÁSA
MECHANIKAI KISÉRLETEK DEMONSTRÁLÁSÁBAN.

A középiskolai, de a felsőbb szintű fizikaoktatásban is fontos didaktikai követelmény, hogy különösen az alapozó anyagrészeket kísérleti tapasztalatok és eredmények alapján tanítsuk. Ilyen feladat például a mechanikai mozgások tárgyalása. Dolgozatunk ehhez az anyagrészhez ismertet egy hasznos kísérleti eszközt. Az eszköz neve: KINEMATOGRÁF.

A kinematográffal különböző mozgások elmozdulás-idő grafikonját tudjuk megrajzolni.

A mozgó testre - amit vizsgálunk - jelzőberendezést szereltünk. Ez egy injekcióstű, ami szelepgumival csatlakozik egy festékkel töltött fecskendőhöz. A test mögött egyenletes sebességgel mozgó papírra "spricceljük" a grafikonot. Az egyenletesen mozgó papír képezi az időtengelyt. A papír két hengerre van kifeszítve, amelyek közül az egyiket motorral hajtottuk meg. Az egész berendezés keretre van szerelve, így könnyen szállítható.

Előnye még a berendezésnek, hogy kis átalakításokkal rövid idő alatt több kísérletet tudunk beállítani. A kinematográffal a mechanika csaknem minden mozgása bemutatható.

P o k l o s i Z s u z s a
/Szombathely, TKF/

A GÖMB ÉS RÉSZEI, GÖMBHÁROMSZÖG

A pályázat a bevezetőben foglalkozik a szemléltetés szükségességének kérdésével. Megmutatja, hogy hol van - különösen a térszemléletben - hiányosság az általános iskolai geometriaoktatásban. Rámutat a munka arra, hogy a gömb nagyon hasznos segédeszköz lehet a térszemlélet fejlesztésében.

A modellkészlet főképpen a gömb részeinek ismeretén keresztül akarja a mértani test fogalmát tágabban értelmesen szemléltetni. Nemcsak olyan "jó" testek léteznek, mint a kocka, téglatest, stb. A gömb különféle feldarabolása révén érdekesebbnél érdekesebb térbeli alakzatok jönnek létre. A gömbkészlet sokrétű felhasználása az alkalmazó nevelőtől is függ, sőt van, - az adott gondolatok alapján - fejlesztési lehetőség.

A kidolgozott bemutatási minták alapján további ötletekkel lehet bővíteni, fejleszteni a bemutató apparátust.

A gömbháromszögtan egyes ismereteinek megértése is könnyebben történhet a készlet segítségével, amit a pályamunka igyekszik is bemutatni.

A gömb és részei ritkán fordulnak elő az oktatásban bármelyik szintet nézzük is, holott már csecsemő- és kisgyermekkorban ezekkel a formákkal, mint játékokkal találkozunk az ember.

K o v á c s K r i s t ó f
/Pü. és Számv. Főisk. /

A GONDOLKODÁSI FOLYAMATOK ELEMZÉSÉNEK SZEREPE
AZ OKTATÁS-MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSI TEVÉKENY-
SÉGBEN.

A szerző egy kutatási irányt vázol fel, melyben három tudomány /pszichológia, fiziológia, kibernetika/ eredményeire támaszkodva elemzésre kerül a tanulás folyamata, s az elemzésből leszűrt tapasztalatok az oktatási folyamat fejlesztésének alapjául szolgálnak.

Összehasonlítja a helyes és helytelen tanulás folyamatát, az ellentétet szemléletes sémán mutatja be, s következtetéseivel alátámasztja állítását, miszerint az oktatási folyamat fejlesztése csak a gondolkodási folyamatok mechanizmusainak ismeretében, törvényszerűségeinek felhasználásával lehetséges.

A dolgozatból kitűnik, hogy az egy folyamatos kutatási tevékenység eredménye, s a szerző utal arra, hogy a további kutatás milyen irányban folyik: e kutatás célja olyan ún. problémaorientált oktatás módszertanának, elméleti alapjainak kidolgozása, amelyben az oktatási folyamat célja az ismereteket aktivizáló problémamegoldásra irányuló cselekvési algoritmusok elsajátítása.

G e r e n c s ó r E r z s é b e t

/Szombathely, TKF/

A TANITÁSI TEVÉKENYSÉG ELEMÉINEK /KÉSZ-
SÉGEINEK/ FELTÁRÁSA ÓRAELEMZÉSEK ALAPJÁN,
MAGNÓS-, KÉPMAGNÓS MIKROTANÍTÁSOK¹.

A hivatásra való előposabb felkészülés érdekében végzett kísérleti munkát az Ének-zene Tudományos Diákkör tagjaként összefoglalom. A legkorszerűbb módszerekkel, a magnós-képmagnós mikrotanításokkal foglalkozunk. Szombathelyi Főiskolánk köztudott a képmagnós kutatás központja, így az Országos Oktatástechnikai Központ szekcióüléseit is itt tartja. Eddigi eredményeinkről, a dokumentumokból kívánunk bemutatót tartani.

Ugy érezzük, s a pályamunkámban is kifejtjük, hogy a pedagógiai gyakorlatra csak úgy tudunk eredményesen felkészülni, ha a legfontosabb készségek tanítási műveleteinek technikájára koncentrálnak. Ebben rejlik a mikrotanítás lényege is!

Előnye továbbá, hogy tényleges tanítás, a tantervi anyag lényeges részeit begyakorolhatjuk vele. A rövid időtartama /5 perc/ ezért könnyen áttekinthető, ismételhető, így a hibák menet közben javíthatók. A legfontosabb pedagógiai erény kimunkálását segíti:

- önkritika - kritikai érzéket fejleszt.

A kísérleti-kutató munkában részt vett hallgatócsoport: gazdag módszertárral, változatos kérdéskultúrával, tudáson alapuló magabiztonsággal állhat majd tanítványai elé.

Izeli Teréz - Erdélyi Piroska
/Szombathely TKF/

MIKROTANITÁSI KÍSÉRLETEK VIDEOFELVÉTELEL

"A mikrotanítás olyan egyszerűsített, de mégis valóságos tanítási helyzet, mely kedvező feltételeket biztosít a pedagógus számára ahhoz, hogy új tanítási készségeket sajátítson el, ill. a már korábban megismerteket úgy teremti meg, hogy csökkenti a tanulók létszámát, a tanítási időt, és a tanítás befejezése után azonnal információt nyújt a jelöltnek tevékenységéről". /Falus Irán: Mikrotanítás c.jegyzete, 1. ol./

Az irodalomból ismert angol modell - mely elsősorban a kérdéses készséget helyezi előtérbe - mi úgy próbáltuk továbbfejleszteni, hogy közben különféle szemléltetés és különféle információkra történő tanulói tevékenység is szerepeljen tanításainkban.

Módszerünk a következő volt: képmagnóra felvettünk egy-egy általunk készített mikrotanítást, utána visszajátszva jegyzőkönyvet vezettünk hibáinkról. Ezek figyelembevételével többszöri újratanítással próbáltuk a korrekciót elvégezni.

Képmagnón rögzítettük az első próbálkozásokat és a gyakorlás során legjobbnak ítélt mikrotanításokat. Videofelvételeinket a szekcióülésen szeretnénk bemutatni.

Munkánk során győződünk meg annak szükségességéről, hogy egy-egy teljes óra tanítása előtt az oktatási folyamat egyes elemeit így kiemelve, elemezve sajátítsuk el azokat az alapvető nevelői készségeket, amelyek minden tárgy oktatásához szükségesek.

Aulich Blanka - Sziklai Judit

/Budapest, TKI/

A TECHNIKAI FOGALMAK GYAKORISÁGI GYŰJTEMÉNYE
ÉS VIZSGÁLATA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA ALSÓ TAGO-
ZATÁBAN

Dolgozatunk célja egy taxonómiai szótár elkészítése volt. Felmérni és megvizsgálni a rendelkezésünkre álló objektív anyag alapján /Tanterv, tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok/ a technikai szavak előfordulási gyakoriságát. Ezenkívül alapul szolgálhat a technikai nevelés és az új Tanterv, tankönyvek technikai fogalmainak megállapításához is.

A technikai szavak kigyűjtése és vizsgálata a következőképpen történt. Először a technika fogalmát határoztuk meg. A technikai fogalmakat ABC-s füzetbe gyűjtöttük. Feltüntettük a tantárgyat, osztályt, oldalszámot és, hogy hányszor fordult elő az adott szó. Alapul szolgált az általános iskola alsó négy osztályára érvényes Tanterv, környezetismereti munkafüzet, számtan-mértan könyv /és feladatlapok/, olvasókönyv /és feladatlapok/, nyelvtan-helyesírás könyv és feladatlapok, írás munkafüzet és ének-zene tankönyv.

Maga a szótár három főrészből áll.

A Tanterv,

Tankönyvek, munkafüzetek és feladatlapok technikai szavainak gyakorisági szótára.

Majd mindkét anyag technikai fogalmainak gyakorisága - sorrendbe állítása.

Legfontosabb következtetéseink:

- A Tanterv és tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok technikai szóanyagának összehasonlítása.
- Az egyértelműen technikainak tartott fogalmak száma és szükségessége. /szükséges és elégséges szempontjából/
- A tanulók számára már korszerűtlen, idejét múlt technikai fogalmak.
- A teljesen hiányzó, de szükséges technikai fogalmak megemlítése.

Majd lehetőségeket és megoldási módokat adunk a tényanyag részletesebb és sokoldalubb feldolgozásához, a dolgozat továbbviteléhez, felhasználásához.

S z ü c s M á r i a

/Győr, TKE/

A TANITÓI TEVÉKENYSÉG ELEMINEK KIALAKÍTÁSA

Dolgozatomban a tanítási gyakorlatok jelenlegi rendszerét abból a szempontból vizsgálom, hogy mennyiben teremti meg a tanítási tevékenység egyes elemeinek, a jó tanítói személyiség kifejlődésének feltételeit.

Elemzem a tanítói tevékenység egyes komponenseinek kialakulási folyamatát és azt, hogyan történik ezek gyakorlása.

Kérdőíves felmérést végeztem a témával kapcsolatban a Győri Tanítóképző Intézet 91 végzős hallgatójával. Javaslatok figyelembevételével vázoló a hatékonyság fokozásának lehetőségeit, ismertetem a készségképző tanítási gyakorlatok rendszerével kapcsolatos elképzeléseimet, melyet konkrét készségképző gyakorlat elemzésével világítok meg.

A gyakorlat hangfelvételt a dolgozat védésénél kívánom bemutatni.

Bordán Ágnes - Kublik Mária - Novák Katalin
Seres Marianna - Szóke Katalin

/Sárospatak, TKI/

AZ AUDÓ-VIZUÁLIS ESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSA A

6-1 ÉVES TANULÓK ERKÖLCSI NEVELÉSÉBEN.

Pályamunkánkban az erkölcsi ítélőképességet vizsgáljuk az alsótagozatos tanulóknál.

Elsősorban a képmagnót vettük igénybe, melyre az általunk készített jeleneteket rögzítettük. A jelenetek erkölcsi állásfoglalásra készítetik a gyermekeket, akik ebben a korban nagy érdeklődést tanúsítanak a viselkedés erkölcsi normái iránt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ők maguk is mindig a normák szerint cselekszenek.

Igyekeztünk olyan szituációkat teremteni, amelyek morálisan problematikusak ugyan, de világosan érthetők a kisiskolások számára. Olyan helyzetek elé állítottuk őket, hogy eltérő és hasonló megoldások közül kellett kiválasztaniuk a leghelyesebbet. Figyelembe vettük a tanulók erkölcsi fogalomismeretét, a felhasználásukkal készültek a jelenetek.

Történeteink:

1. Rajzórán
2. A megtalált pénztárca
3. Csillag
4. Az eltört autó
5. Csilla könyvjelzője
6. Ki érdemelte meg az ötöst?

Nem maradtunk hűtlenek azonban az iskolatévés adások hatásvizsgálatához sem, ugyanis négy adását - Az iskola-pad, Emberek a gáton, A kis bice-bóca, A szánkó -, amelyek szorosan kapcsolódnak az erkölcsi ítéletalkotáshoz, szintén feldolgoztuk.

Hipotézis:

Az egész vizsgálat során feltételezésünk az, hogy az erkölcsi fogalmak tisztázása az erkölcsi ítélőképesség és állásfoglalás fejlesztése hatásosan, eredményesen történhet a megfelelő film és képmagnó segítségével az iskolatelevízió felhasználása mellett.

B ó d i M á r t a
/Eger, TKF/

A CSALÁDI NEVELÉS ÉS A TELEVIZIÓ SZEREPE
A NEVELÉSBEN

Dolgozatomat két részre osztottam, hiszen úgy érzem így hatásosabban ki tudom fejezni gondolataimat, beépíteni tapasztalataimat, felmérésem eredményeit, és - nem utólsó sorban - a különböző irodalmakból szerzett ismereteimet.

Első részben a családi neveléssel foglalkozom. Úgy érzem, hogy szükséges néhány szót szólni a sajátos közösségről, a családról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, ezért ezt jelöltem meg első fejezetként. Ezt követi a családban előforduló problémák tárgyalása, melyek megoldása természetesen a családi nevelés feladata. Ezek után a különböző nevelési területekre térek ki, azok megvalósítási lehetőségeiről írok.

A családi neveléshez nagy segítséget ad - többek között - a televízió. E problémán belül először a televízió szerepével foglalkozom, majd a televízió és a gyermek kapcsolatáról szólok. Érintek egy-két nevelési területet; a televízió nevelési lehetőségeivel egy külön fejezetben foglalkozom.

A befejező részben azt vizsgálom, szükség van-e a szülők nevelésére, és milyen szerepet tölt be e területen a televízió.

C s i k ó s Z s ó f i a

/Eger, TKF/

AZ ISKOLATELEVIZIÓ ADÁSAINAK NEVELŐ HATÁSA AZ
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉLŐVILÁG ÓRAIN

A technika rohamos fejlődése megköveteli, hogy iskoláinkban is alkalmazzuk új vívményeit, melynek segítségével új módszereket vezethetünk be oktatási - nevelési tevékenységünkbe. Az új eszközök közül dolgozatomban az iskolatelevízióval foglalkozom. A televíziót tartom a legalkalmasabbnak arra, hogy közelebb hozza a valóságot, gazdag, szemléletes információs anyagot nyújtson a tanulóknak, és ezzel hatékonyabbá teszi oktatásunkat. A nevelés minden területén is felhasználható, így érzelmi, értelmi, erkölcsi nevelés, munkára való nevelés, politikai, világnézeti nevelés, szocialista hazafiságra nevelés stb.

Általában megnéztem az ITV élővilág adásait. Ezek közül részletesebben foglalkoztam a 6. osztály számára műsorra tűzött "A burgonya és a cukorrépa", a "napraforgó, len és kender" valamint "A gombák. A gombafogyasztás szabályai" című adásokkal, melyekből felmérést végeztem két párhuzamos osztályban, ahol nézték az adásokat és ahol nem nézték az adásokat. Ezenkívül tanulmányoztam az Tévépedagógia, Tudósító, Audóvizuális Közlemények és Biológiatechnika különböző kiadásait.

Főiskolánk lehetőséget biztosított arra, hogy elbeszélges-sünk Kelemen Endrével, az ITV főszerkesztőjével. Bővebb felvilágosítást adott munkájukról, aktuális problémáikról, további terveikről és feladataikról. Ezután szeretnék köszönetet mondani Böröndi Erzsébetnek az élővilág adások szerkesztőjének és Dr. Révész Béla főiskolai, s egyben az I. sz. szegedi gyakorlóiskola vezetőtanárának, akik módszertani problémáimban nagyon sokat segítettek.

Valamint külön köszönetet szeretnék mondani Dr. Nagy Andor főiskolai docensnek, aki dolgozatom neveléssel foglalkozó területein nyújtott nagy segítséget.

Dolgozatomban a nevelés és az ITV élővilág adásainak kapcsolatával foglalkozom. Azt vizsgálom, hogy milyen nevelő hatásai vannak az ITV-nek, hogyan hat a gyermekekre, hogyan használható, mint oktatási - nevelési eszköz ?

Ezt a dolgozatot lezárt egységnek tekintem. Későbbi céloom ezt a munkát folytatni és más tárgyakon belül is vizsgálatot folytatni.

F o d o r J u d i t
/Eger TKF/

A GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE AZ ISKOLATELEVIZIÓ
MATEMATIKAI ADÁSAI SEGÍTSÉGÉVEL

Korunkban a tudomány és a technika rohamos fejlődése, a "gyorsuló idő" nagyobb tempót követel a megismerésben, a gondolkodásban. A felhalmozott ismeretek között nehéz eligazodni az olyan embernek, aki nem látja a rendszert, nem tud szelektálni, nem ismeri fel a törvényszerűségeket. Az iskola feladata, hogy megtanítsa a logikus gondolkodásra a gyerekeket, aminek segítségével eleget tudnak tenni a kor követelményeinek.

Az Iskolatelevízió jelentős részt vállalt ebből a munkából. Kiválasztottam három olyan matematikaórát, amit az ITV is feldolgozott. Ezek elenyzésével, melynek során feltüntettem a problémamegoldási folyamat fázisait, próbáltam bemutatni, hogy mennyit segít a szaktanárnak az iskolatelevíziós óra a logikus gondolkodásra nevelésben.

F u t á r F e r e n c
/Eger, TKF/

AZ ISKOLATELEVIZIÓ NEVELŐHATÁSÁRÓL

Meg vagyok győződve arról, hogy az iskolatelevízió oktatási rendszerünkben már-már a neki megfelelő, őt megillető helyet foglalja el. Nevelési szempontból ez azonban még korántsem mondható el. Ez a tény inspirált erre a munkáre.

Dolgozatom két felmérésre, mintavételre épül. Első anyagom egy olyan negyedikes osztály adatait elemzi, amely rendszeres ITV-néző. A levonható következtetések az ITV nevelőhatásáról és nevelési felhasználhatóságáról megnyugtatóak, pozitívak.

Második anyagom egy sajátkezűleg végzett felmérés a zánkai Uttörőváros pedagógusaival és uttörőivel. A statisztikus eredményekből, ahol lehetett, minőségi következtetéseket is vontam le, s ahol alkalom adódott, a szakirodalomban fellelhető hasonló jellegű felméréshez viszonyítottam.

Meg vagyok győződve arról, hogy az iskolatelevízió nevelési rendszerünkben is hamarosan a neki megfelelő helyet foglalja el. Nem hiszem, hogy túl optimistának kell lenni, hogy ezt hihessem, hiszen az iskolatelevízió nem cél, hanem eszköz. A gyermek formálásának egyik kiváló eszköze.

A TELEVIZIÓ SZEREPE A CSALÁDI NEVELÉSBEN

1945 után a családra sokszorososan hatott a társadalmi átalakulás, maga a család is erőteljes változáson ment át. A házastársak viszonya új gazdasági és jogi alapokra helyeződött. A szocialista tulajdonviszonyok érvényesülése és a nők és a nők számára tömegesen megnyitott munkavállalási lehetőségek a családon belül megváltoztatták a nő szerepét. A házasság két egyenrangú ember önkéntes érzelmi kapcsolata. A demokratikus családban a szülő és a gyermek viszonya törvényszerűen átalakul. Az életritmus rendkívül meggyorsult, és a családtagok együtt tölthető ideje lerövidült. A fejlődés rendkívül megnövelte a szülők előtt álló követelményeket. A családban tapasztalható pedagógiai nehézségek a szülők egyrészében azt az érzést erősítette, hogy a nevelés felelőssége áthárítható az intézményekre. Ez azonban nagyon helytelen felfogás. Meg kell erősíteni a család nevelői felelősségérzetét, rá kell mutatni arra, hogy a gyermek számára a család pótolhatatlan. Tanári közösségekben, nevelési értekezleteken állandóan vitatott téma a gyermeknevelés elhanyagoltsága, a családi nevelés problémás volta. A nevelők panaszkodnak, hogy a szülők nem foglalkoznak kellőképpen eleget és hatékonyan gyermekeikkel. A pedagógusnak partnerre van szüksége a gyermeknél jobb oktatása és nevelése érdekében. A szülő csak akkor partner, ha megnyerjük az ügy érdekében. Mindenképpen meg kell erősíteni a család nevelési felelősségérzetét, rá kell mutatni arra, hogy a gyermek számára a család pótolhatatlan. A család, a szülők számára is rendkívül fontos annak megértése, hogy csak az iskolával együttműködve lehet eredményesen nevelni a gyerekeket. Mindezek a tények, indokolások a családi nevelés rendkívüli fontossága mellett foglalnak állást. Meg kell találni azt az utat, amely majd elvezet ezen fontos probléma megoldásához. Ez az utkeresés vezetett el különböző családi neveléssel foglalkozó könyvek, folyóiratok cikkeinek elolvasásához, áttanulmányozásához, s dolgozatom megírásához.

Hipotézisem: Amennyiben sikerül a szülőket megnyerni az ügy érdekében, ha nem is teljes egészében, de részben megoldódik a családi nevelés problémája.

Közvéleménykutatást végeztem a hatvani IV.sz.iskola pedagógusai, tanulói, valamint a szülők körében. Kérdéseimre adott válaszokból megállapíthatom, hogy a szülők vállalják a partner szerepét, de segítségre van szükségük. Hogyan kaphatnak segítséget a szülők?

A tömegkommunikációs eszközök egész családja, különösen a televízió rendelkezik olyan lehetőségekkel, melyeknek felhasználása a pedagógiai ismeretterjesztésben megvalósítható. Ezen felismerés után kezdtem el annak megvizsgálását, milyen szerepet vállal a televízió a családi nevelésben.

J u h á s z Á k o s

/Eger, TKF/

A SZOCIALISTA HAZAFISÁG IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI
A MAGYAR TELEVIZIÓ "HAZAI ESTÉK" SOROZATA
tükrében.

Tudjuk, hogy a szocialista nemzet fejlődését nem kíséri automatikusan a szocialista hazafiság és internacionalizmus fejlődése. A közvéleményformálást, az ifjuság hazafiságra nevelését sohasem lehet szavakra korlátozni.

Szocialista hazafiságra a szocialista demokratizmus felelősséggel használt fórumain, alkalmain is nevelni kell.

A TV népszerű sorozata, a Hazai esték, ilyen irányu nevelési célt is szolgált.

A szocialista hazafiság elmélyítése érdekében a tudatformálás elsőrendű feladatai közé tartozik az állampolgári műveltségnek, hagyományainak, nemzeti kulturánk ápolásának meggyökereztetése.

M a j o r J u l i a n n a

/Eger, TKF/

AZ ISKOLATELEVIZIÓ MŰSORAINAK AKTIVIZÁLÓ FUNKCIÓJA

- különös tekintettel a matematika adásokra -

A dolgozat bevezetője az Iskolatelevízió szerepéről szól általában az oktató-nevelő munka korszerűsítésének folyamatában. Arra igyekszik rámutatni, hogy a korszerűsítés egyik alapvető feladata a tanulói aktivitás fokozása, melynek érdekében sokat tehet az Iskolatelevízió is.

A második nagy fejezet a matematika adásokkal kapcsolja konkrétan össze a korszerűsítési problémát, ill. a tanulói aktivitás fejlesztésének kérdését. Közli azoknak a tanulóknak és tanároknak véleményét, melyekkel igazolni látszik az Iskolatelevízió sokrétű funkciója, majd a vélemények összegzése után a megtekintett matematika adások elemzésére kerül sor.

A befejező részben a vizsgálat során felvetődött problémákat, ill. bizonyos következtetéseket igyekszik feltárni a dolgozat, melyet szakirodalom zár.

W é b e r E d i t

/Eger, TKF/

AZ ITV NEVELŐHATÁSA AZ 5. OSZTÁLYOS FÖLDRAJZÓRÁKON

A technika rohamos fejlődése megköveteli, hogy iskoláinkban is alkalmazzuk új vívmányait. Új módszerek szükségesek, hogy nagy hatással tudjuk értékesíteni az új oktatási-nevelési eszközöket. Az új eszközök közül dolgozatomban az iskolatelevízióval foglalkozom. A televíziót tartom a legalkalmasabbnak arra, hogy közelebb hozza a valóságot, gazdag, szemléletes információs anyagot nyújtson a tanulóknak. Ezenkívül a nevelés minden területén felhasználható. Így érzelmi, értelmi, erkölcsi nevelés, munkára való nevelés, politikai, világnézeti nevelés stb.

Rendszeresen néztem az ITV földrajz adásait 5. osztályosok számára. Az adások után párhuzamos osztályban felmérő kérdéseket adtam a tanulóknak, melynek eredményeit a dolgozatom tartalmazza. Itt szeretnék köszönetet mondani a debreceni Péterfi u. Általános Iskola igazgatóságának, hogy lehetőséget biztosított a felméréseim megvalósításának. Ezenkívül tanulmányoztam a Tévépédagógia, Tudósító, Audóvizuális Közlemények és Földrajztanítás különböző kiadásait. Főiskolánk lehetőséget biztosított, hogy elbeszélgessünk Kelemen Endrével, az ITV főszerkesztőjével. Bővebb tájékoztatást adott az ő munkájukról, aktuális problémáikról, további terveikről. Ezután szeretnék köszönetet mondani dr. Köves József főiskolai tanárnak, aki módszertani problémáimban nagyon sokat segített. Valamint dr. Nagy András főiskolai docensnek, aki dolgozatom neveléssel foglalkozó területein nyújtott nagy segítséget.

Dolgozatomban a nevelés és az ITV földrajz adásainak kapcsolatával foglalkozom. Azt vizsgálom, hogy milyen nevelő hatásai vannak az ITV-nek. Hogyan hat a gyermekekre a televízió? Hogyan használható, mint oktatási-nevelési eszköz? Végül tényekkel szeretném igazolni hatását a tanulókra. Különösen kiemelem a földrajzi oktatásban való döntő szerepét, felhasználásának lehetőségeit, hatékonyságát.

Ezt a dolgozatot lezárt egységnek tekintem. Későbbiekben szeretném általánosítani, más tárgyakon belül is vizsgálom. Későbbi céljaim ezt a munkát folytatni.

D r u b i K e t e l i n
/Pécs, TKF/

HOGYAN SEGITI AZ ITV A TANULÓK ELVONT TÖRTÉNELMI
ISMERETEINEK KIALAKULÁSÁT

Négy városi és három falusi iskolában végeztünk tesztlapos vizsgálatot, az "Athéni demokrácia" c. ITV-adás kapcsán. Kísérleti és kontroll osztályokban a következő kérdéseket tettük fel:

1. Milyen módon lehetett vezető egy athéni polgár?
2. Milyen jogai voltak a szabad athéni polgároknak?
3. Aláhuzással jelöld a felsoroltak közül azokat, akik résztevehettek a népgyűlésen!
4. Mi volt a népgyűlés szerepe Athénban?

Dolgozatunkban a statisztikai adatok mennyiségi értékelése után a kérdésekre adott válaszokat értékeltük, az adással kapcsolatos problémákat, következtetéseket elemeztük. Megállapíthatjuk, hogy az adás igen nagy segítséget nyújtott az Athéni demokrácia elvont ismeretanyag megértéséhez. Hiányosságai ellenére mondhatjuk ezt, hiszen bebizonyítottuk, hogy 2 kérdés esetében lényeges az eltérés a kísérleti és a kontroll osztályok között /a kísérleti osztály javára!/
n

Nagy mértékben segítheti a TV a tanár munkáját azáltal, hogy egyes feldolgozási módokat alkalmaz, megeleveníti a korabeli életet, embereket szólaltat meg az adott kor nyelvén, ruháiban, körülményei közt. Megmozgatja a tanulók fantáziáját, gondolkodásra készíti őket.
ál-
ke-
ze-

A kísérletekből az is kiderült, hogy a tanár szerepét a tanításban a legmodernabb technikai eszközök sem helyettesíthetik. Ahol az adás mellett a tanár különböző segédeszközöket is felhasznál /képi anyag, szemelvények/ sokkal jobb eredmények születtek.
á-

A gyerekeket fokozatosan kell a szemléltetéssel az ITV adásaihoz szoktatnunk, hogy aztán minél hatékonyabbá váljon oktatásunk.

Dolgozatom kiindulópontja Lux Ilona "Az ókori Kelet" c. adás hatásvizsgálata volt. Az elkövetkezendő időben a többi adás vizsgálatára is sor kerül, ennek előkészületei már megtörténtek.

K i s s J u d i t E m ő k e

/Szeged, TKF/

AZ ISKOLATELEVIZIÓ HATÉKONYSÁGÁNAK VIZS-
GÁLATA AZ ÉLŐVILÁG TANTÁRGY 5.OSZTÁLYÁ-
BAN.

Pályamunkámban egy igen korszerű audóvizuális eszköznek - az iskolatelevízióknak - a hatékonyságával foglalkoztam az Élővilág tantárgy 5. osztályában.

A dolgozat elején a szemléltetés történeti fejlődését tekintettem át annak érdekében, hogy az ITV-nek, mint korszerű szemléltető eszköznek kialakulását és jelentőségét exponálni tudjam.

A pályamunka témája elsősorban az iskolatelevízió hatékonyságának vizsgálata. Ugyanis abból a hipotézisből indultam ki, hogy az ITV modern audóvizuális eszköz nagy mértékben segíti a képzetalkotásokat, a különböző folyamatok megértését.

Ennek érdekében ismertettem az 5. osztály teljes új Élővilág adássorozatát, s feldolgoztam az elő- és utómérőlapok adatait. A hatékonysági vizsgálat eredményeit grafikonokon ábrázoltam.

A hatékonysági vizsgálat mennyiségi értékelése nem hozza a várt eredményt. A minőségi értékelés azonban arra mutat rá, hogy a folyamatok megértésénél igenis szükség van az iskolatelevíziós adásokra.

P a n k e r E r z s é b e t
/Szombathely, TKF/

TÁRSADALMI, TECHNIKAI ISMERETEK ITV-VEL

Dolgozatom a modern oktatási eszközök közül az ITV szerepét vizsgálja.

A bevezető rész az ITV-nek az oktató-nevelő munkában való szerepéről szól. Dolgozatom fő részét két ITV-s óra elemzése alkotja.

Az egyik: A tanácsok munkája c.IV.osztályos adás, a másik: Az uszó fatörzstől a holdrakétáig szintén IV.osztályos adás.

Mind a társadalmi, mind a technikai ismeretek köre nagy szerepet kap a jövő tantervében.

Kerestem a rendező, illetve a TV-technika jellemző módszereiben a didaktikai alapelvek érvényesülését. Az órákat úgy vezettem le, hogy kontroll-csoportban nem ITV-vel tanítottam - tanulva az ITV-s adásból - egyéb szemléltető eszközökkel próbáltam hasonló eredményeket nyújtani.

Ezeket az órákat meghatározott szempontok és a tanulói munkák tükrében vizsgáltam, hasonlítottam össze.

A társadalmi ismeretet kialakító adás sikerét bizonyítja az a tény is, hogy a felsőtagozatosok és a gimnazisták is felhasználták, mert annyira életközeli tudta hozni a témát.

A technikai ismereteket kialakító adás hatékonyságát a következőkben foglalhatom össze. /Az ITV nélkül tanított órával összehasonlítva/:

- A történeti fejlődés hatásos bemutatása az idő és tér korlátainak teljes kiküszöbölésével.
- A tananyag gondolkodtató feldolgozása az adás folyamán feltehető kérdések segítségével.
- A világnézeti nevelés hatékony elősegítése.

A befejező rész a tapasztalatok összegzését adja, és néhány javaslatot fogalmaz meg az ITV számára.

